БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДУУДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 241 (6170)
ДЕКАБРИИН
2
СУББОТО
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэл

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд—бүхы советскэ арадай шухалын шухала хэрэг мүн. Нютагай Соведүүдтэ һунгахаяа байгаа һунгалтануудай бэлэдхэл мүнөө политическэ ба ажалай тон ехэ дэбжэлтын орон байдалда үнгэржэ байна. Ленин—Сталинай партяар зорилгжуулагдаһан олон миллион ажалшад түсэбтэ даалгабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үдэрые — бүгэдэарадай энэ һайндэрые эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхээ

һунгалтануудай үдэрые эрхимээр угтахын түлөө мүрысэжэ байгаа олонитын политическэ ба ажалай дэбжэлтые хаа хаанагүй толгойлхо, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй зохёон байгуулхы хүсэлые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ, продукци бүтээн гаргалгын таһалгагүй ургалта ба тэрэнэй шанарай һайжаралгэ туйлаха гээшэ партийна организацинуудай уялга мүн.

Агитаторнуудай ба пропагандистнуудай асари ехэ арми хадаа олониитэ һунгагшадай дунда большевистскэ партиин ба советскэ правительствын политика тухай, дайнай хойтохи табанжэлые дүүргэхын түлөө, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ манай арадай туйлаһан амжалтануудай тухай үнэтэ үнэн үгэнүүдые хэлэнэ. Агитаторнууд ба пропагандистнууд уласхоорондын байдал, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн тухайда, арадуудай хоорондо эб найрамдал сахилгада зорюулагдаһан советскэ гадаадын политика тухайда һунгагшадтай хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Нютагай Соведүүдэй депутадуудта коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогоор дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө агитаци үргэнөөр ябуулагдана.

Партийна организацинууд хадаа һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эрхилдэг агитаторнуудай ажал ябуулгые үдэр бүри заланударидана. һунгагшадай дунда ябуулагдадаг агитационно-пропагандистскэ хүдэлмэриин үргэдэлгэ ба гүнзэгырэлгэнь олониитын ажалай ба политическэ саашанхи дэбжэлтэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта тэдэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалга хангаха байна.

һунгуулиин кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэлгэ хадаа эмхидхэлэй-техническэ асуудалнуудые шадамараар ба хаһа саг соонь шиидхэһэнһээ нилээд шалтагаалха байна. Алибаа горьтой хэрэгэй зүндөө, өөрөө хэззаашье бүтэдэггүй байһаниинь мэдээжэ. Амжалтанууд хадаа тон ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһанай эсэстэ туйлагдадаг.

«Политическэ зүб хараа шугамай үнэтэһэнэй һүүлдэ, — гэжэ нүхэр Сталин һургана, — **эмхидхэлэй хүдэлмэри хамагые шиидхэдэг...»**

Нүхэр Сталинай заабариие хүтэлбэри болгон, манай партийна организацинууд олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулна, партяар табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэнэ.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд — тон шухала политическэ кампани мүн. Соведүүдтэ депутадуудые һунгаха һунгалтанууд СССР-эй Конституциин ёһоор, бүгэдэнниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхэ баримталан, нюуса голосованиин ёһоор һунгагшадаар хэгдэхэ байна. Буржуазна конституцинууд хадаа юрэнхыдөө *гражданинуудай формальна эрхэнүүдые* бэшэлгээр хизаарладаг, тэдэ эрхэнүүдые бэелүүлхэ условинууд тухай, тэдэниие бэелүүлхэ арга боломжонууд ба хэрэгсэлнүүд тухай анхарал оролдолго гаргадаггүй. Советскэ Конституциин онсо илгаань юуб гэхэдэ, гражданинуудай формальна эрхэнүүдые бэшэлгээр хизаарладаггүй, харин эдэ эрхэнүүдэй заабол бэелүүлэгдэхэ тухай асуудалда, эдэ эрхэнүүдые бэелүүлхэ арга зүйнүүд тухай асуудалда гол анхаралаа хандуулна.

һунгалтанууд тухай Дүримүүд хадаа һунгагшадта Конституцяар олгогдоһон һунгуулиин эрхые бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжо тэдэндэ хангадаг эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудай программа мүн болоно. һунгалтанууд тухай Дүримүүдые хэлбэришэгүйгөөр бүрин бэелүүлхэ тухай анхарал оролдолго хадаа һунгагшад тухай, социалистическэ демократизмын принципүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ тухай анхарал оролдолго мүн.

һунгуулиин кампанида жэжэ зүйл гэжэ байхагүй, харин бултадаа шухала, бултадаа ехэ ба удха ехэтэй. Тиимэһээ, һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ талаарнь бэлэдхэхэ гээшэ гүрэнэй шухала хэрэг мүн туладань, *партийна ба советскэ организацинууд тэрээндэ гол анхаралаа хандуулха ёһотой.*

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд өөрын өөрсэ зүйлтэй байна. Район бүхэндэ хэдэн зуун депутадууд һунгагдана. һунгуулиин нэгэ участок дотор нэгэл сельскэ, поселково гү, али городской Соведтэ һунгаха һунгуулиин хэдэн округуудаар нэгэндоро голосовани хэгдэхэ байна. Мүн нэгэндоро хэдэн Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудай түлөө голосовани хэгдэхэ ба тэрээнтэй зохилдуулан, һунгагша бүхэн һунгуулиин хэдэн бюллетеньнүүдые абаха болоно. Эдэ бүгэдэ хадаа һунгалтануудта тон наринаар бэлэдхэхыень нютагай советскэ ба партийна органуудые уялгална.

һунгагшадай списогуудые зохёохо ба хаһа саг соонь шалгаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулхые эригдэнэ. Тус Соведэй территори дээрэ саг үргэлжэ гү, али саг зуура ажаһууһан бүхы һунгагшадай списогтэ оруулагданхай байхын, һунгуулиин списогууд соо һунгагша бүриин фамили, нэрэ ба обогой зүбөөр бэшэгдэнхэй байхын хойноһоо хинан шалгадаг байха шухала.

Болохоёо байгаа һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэлэй тон орёо ба ехэ хэрэг байһаниие нютагай зарим организацинуудай хараадаа абадаггүйн гэмшэлтэй. Жэшээлхэдэ, Казаниин зарим организацинуудта иимэ байдал үзэгдэнэ. Городой Ленинскэ ба Свердловско районуудта һунгагшадай списогууд һалан муугаар зохёогдоһон, районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай гэмээр олон һунгагшад списогуудтэ оруулагдаагүй үлэһэн, гэхэтэй хамта ондоо тээшээ ошоһон хүнүүд списогуудтэ оруулагдаһан байха юм. Мүн олохон һунгагшадай фамили, нэрэ обог ба түрэһэн он списогуудтэ буруугаар оруулагдаһан байба. Тэдэ райсоведүүдэй гүйсэдкомууд иимэ ехэ дутуунуудые жэжэ зүйлнүүд гэжэ тоолоно. Эдэ бүгэдэ хадаа городой советскэ аппарадай зарим звенонууд һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэлэй түлөө ёһотой харюусалгаа мэдэрдэггүй байһанһаань болоно.

Тэрэшэлэн һунгалтануудта эмхидхэлэй талаарнь бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэ дутуунууд Караганда городто бии байба. Тэндэхи зарим гражданинууд һунгагшадай списогуудтэ хаһа саг соогоо оруулагдаагүй байгаа. Городтохи һунгуулиин зарим участогууд үшөө түхеэрэгдөөдүй, өөнэнь һунгуулиин комиссинуудай ба агитколлективүүдэй хүдэлмэрэе һайнаар табиха хэрэгтэ һаад ушаруулна.

һунгалтануудые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудай түлөө голосованида ямаршье һаадгүйгөөр хабаадаха, Конституцяар олгогдоһон эрхые эдлэхэ арга боломжые бүхы һунгагшадта хангаха гэһэн удхатай. һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэл хадаа политическэ шухалын шухала энэ кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхэ гол шухала условинуудай нэгэн болоно.

Советскэ арад хадаа нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадууд болгон советскэ Эхэ ороной дүлэтэ патриодуудые—эрхим хүбүүд ба басагадаа дэбжүүлээ. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудые нэгэн һаналаар һунгалга хадаа советскэ демократиин, советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэлэй, СССР-эй арадуудай хани барисаанай илалтые дахинаа, эли тодоор харуулха байна. һунгалтануудые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ хадаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдые улам бэхижүүлхэ, коммунистическэ общество байгуулгада тэдэнэй үүргые бүри дээшэнь үргэхэ.

Советскэ хүнүүд большевистскэ партиие тойрожо, вождь ба багша нүхэр Сталиниие тойрожо нигтаар жагсан, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые угтахань. Партиин хүтэлбэреэр, агуухэ Сталинай ударидалгаар советскэ арад бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтануудые туйлаа. Большевистскэ партиин, нүхэр Сталинай сэсэмэргэн ба шалгагдамал хүтэлбэреэр манай арад агуухэ уг зорилго тээшэ—коммунизм тээшэ найдамтайгаар дабшажа ябана.

(«Правдын» ноябриин 29-нэй түрүү бэшэг).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Танай эсэгэ ёһоной анхарал оролдолгоор зоригжоһон Узбекскэ ССР-эй колхознигууд, колхозницанууд, машинно-тракторна станцинуудай болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ба уһанай ажахын мэргэжэлтэд бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, хлопогой үндэр ургаса ургуулаад, хлопок бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые энэ оной ноябриин 25-да дүүргээ гэжэ, хүндэтэ нүхэр Сталин, Танда элидхэнэбди. Дайнай урдахи 1940 онойхиһоо үлүү ехэ хлопок гүрэнэй складуудта тушаагдаа. 85 процентнь шэлэгдэмэл ба нэгэдэхи сортоор тушаагдаба.

Хлопок-сырец суглуулга ба гүрэндөө тушаалга үргэлжэлһөөр.

Республикын колхозууд ба совхозууд гүрэнэй тогтоогдомол түсэбһөө гадуур 85 мянган тонноһоо доошо бэшэ хлопок тушааха уялга абаа. Гэхэтэй хамта, хлопок-сырец үйлэдбэрилгөөр 1950 ондо гэжэ тогтоогдоһон табанжэлэй даалгабари дүүргэгдээ гэжэ мэдээсэнэбди.

Республикын колхозууд гүрэнэй бэлэдхэлэй түсэбүүдые каракулиин буржагар арһаар 104,2 процент, коконово торго нэхэхэ зүйлөөр 100,5 процент, хуурай фруктаар 130,3 процент, шэнэ фруктаар 152,7 процент, виноградаар 102,7 процент дүүргээ гэжэ мүн лэ элидхэнэбди.

Республикын хлопководствые ба хүдөө ажахын бусад һалбаринуудые хүгжөөлгэдэхи эдэ амжалтанууд хадаа большевистскэ партиин, Советскэ правительствын ба хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танай өөрынтнай саг үргэлжын туһаламжын ашаар туйлагдаа.

Бидэнэртэй мүрысэгшэ ахадүү республикануудай: Азербайджанска, Туркменскэ, Таджикска ба Казахска ССР-нүүдэй зүгһөө манда, хлопогой үндэр ургаса ургуулха хэрэгтэмнай үзүүлһэн ехэ туһаламжыень гүнзэгы баяр баясхалангай мэдэрэлтэйгээр тэмдэглэнэбди.

Энэ жэлдэ жэжэ колхозуудые томодхоһон ябадал хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулхада ехэ үүргэ дүүргээ, баян техникые бүри ехэ бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ ба колхознигуудай ажалые һайнаар эмхидхэхэ арга олгоо.

Колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй шэн зоригто ажалай ашаар, колхозууд ехэ олзо оруулаад, колхознигуудайнгаа ажалта үдэрнүүдтэнь үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхиһээ нилээд ехэ мүнгэ, таряа ба бусад продуктнуудые үгэхэеэ байна. Колхозууднай ниитынгээ ажахые улам хүгжөөхын тула, хубаагдахагүй фонднуудаа нэмээн ехэдхэлгэдэ миллиард үлүүтэй түхэриг мүнгэ оруулхань.

Мүнөө республикын партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүсэлэлгэнүүдынь хлопогой үлэһэн ургасые хуряаха ба гүрэндэ тушаалгаяа түргэнөөр түгэсхэн дүүргэхэ ябадалда, мүн ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абаха шухала нүхэсэл байгуулгада зорюулагданхай.

Хлопок үйлэдбэрилгэеэ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гээшэ коммунизмын түлөө тэмсэлдэхи патриотическа нангин уялгамнай болоно гэжэ бүрин мэдэрээд, Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэреэр Узбекскэ ССР-эй ажалшад, бүхы советскэ арадтай хамтадаа, хлопководствын саашанхи дэбжэлтын ба колхозно байгуулалтын бадаралтын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг тулгуури болоһон манай агуухэ социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө саашадаашье эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнабди.

Узбекистанай КП(б)-гэй ЦК-гэй Секретарь А. НИЯЗОВ.
Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. МАВЛЯНОВ.
Узбекскэ ССР-эй хлопководствын Министр А. АЛИМОВ.
Узбекскэ ССР-эй уһанай ажахын Министр Ф. ШАМСУТДИНОВ.
Узбекскэ ССР-эй хүдөө ажахын Министрын Орлогшо И. СУКАЧ.
СССР-эй бэлэдхэлэй Министерствын Узбекскэ ССР-тэхи Түлөөлэгшэ С. КРЮЧКОВ.

Иосиф Виссарионович Сталин

ажалшадай депутадуудай Бакинска городской Соведэй депутадта кандидат болгогдон регистрацида абтаба

БАКУ, ноябриин 30. (ТАСС). Нефтяной Бакуда мүнөөдэр баярай мэдээн тараба — ажалшадай агуухэ вождь И. В. Сталин Бакинска городской Соведэй депутадта баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгөө. Нефтяной олзоборилгонууд, заводууд дээрэ, эмхи зургаануудта митингнүүд боложо, большевистскэ партида, Советскэ правительствода, манай Эхэ ороной асари ехэ илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ нүхэр И. В. Сталинда Бакугай ажалшадай инаг дуратай ба үнэн сэхэ байдагай толотомо шэнэ демонстраци болоо.

Сталинска райондохи һунгуулиин № 33 округой һунгуулиин Окружной комиссиин заседани үсэгэлдэр баярай оршон байдалда үнгэрбэ. Заседани нээхэ зуураа, комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Рахманов иигэжэ мэдээсэбэ: Иосиф Виссарионович Сталин һунгуулиин № 33 округһоо Бакинска городской Соведэй депутадта баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгөө.

Энэ баярта мэдээе сугларагшад нэрьемэ овацяар угтаа. Агуухэ Сталинай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан альгаташалга ба баярай хашхаралдаанууд удаан саг соо замхабагүй.

Бакинска городской Соведэй депутадта нүхэр И. В. Сталинай кандидатурые дэбжүүлһэн «Сталиннефть» трестын зургаадахи олзоборилгын коллективэй түлөөлэгшэ геолог Кафаров үгэ абаба.

Нүхэр Кафаров хэдаа Иосиф Виссарионович Сталиниие Бакинска городской Соведэй депутадта кандидат болгон регистрацида абаха гуйлтатайгаар һунгуулиин Окружной комиссида хандаба. Энэ мэдүүлгэнь нэрьемэ овацяар угтагдаа. Депутадта бүгэдэарадай түрүүшын кандидат агуухэ Сталинай хүндэлэлдэ амаршалганууд зал соо соностоно.

һунгуулиин Окружной комисси болбол Иосиф Виссарионович Сталиниие Баку городой Сталинска райондохи һунгуулиин № 33 округһоо Бакинска городской Соведэй депутадта кандидат болгон регистрацилха гэһэн шиидхэбэриие нэгэн һаналаар абаба. Зал соо нэрьемэ ехэ оваци шэнэ хүсэтэйгөөр болоо.

ТҮРҮҮ СЕЛЬСОВЕТ

ТАМБОВ. Областной Соведэй гүйсэдком болбол зун-намарай хүдөө ажахын хүдэлмэриин үедэ областиин сельсоведүүдэй социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба.

Түрүү һуури эзэлһэн Сосновско районой Отъясска сельсоведтэ Облисполкомой дамжуулгын Улаан туг олгогдобо. Энэ сельсоведэй территори дээрэ байдаг колхозууд район соогоо тон үндэр ургаса абаад, гүрэнэйнгөө үмэнэхи бүхы уялгануудые хамагһаа түрүүн дүүргээ. Эндэ ехэ барилга хэгдээ. Ехэ электростанци, 200 хүнэй һуужа хараха залтай ба кружогуудай хүдэлмэри ябуулха комнатотой хүдөө ажахын культурын байшан баригдаа. Хоёр колхоздо радиоузел түхеэрэгдөө. Шэнэ дунда һургуули баригданхай.

Областиин бусад хэдэн сельсоведүүдэй һайн хүдэлмэриие мүн лэ тэмдэглэһэн байна.

(ТАСС).

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТАНУУДАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Депутадта кандидат стахановска вахта дээрэ

Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэл соо Тимофей Петрович Лаханин аяар зургаан жэлэй нормо дүүргээ. Республикын түрүү леспромхоз болоһон Хандагатайн леспромхоздо нүхэр Лаханин арба гаран жэл соо хүдэлмэрилжэ байна. Тиихэдээ, ехэнхи сагынь лучкистаар хүдэлмэрилжэ, модо отологшодой дунда ходоодоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Советскэ правительство болбол модо отологшодой ажал хүдэлмэриие хүнгэдхэхын тулада, бүхы хүндэ хүдэлмэринүүдые жэл бүхэндэ механизировална.

Нүхэр Лаханин болбол электрохюрөөгэй техникые һайнаар шудалаа. Тиигээд, ажалай бүтээсые хэдэн дахин дээшэлүүлжэ шадаа. Мүнөө ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгалтануудай үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, Тимофей Петрович үдэрэйнгөө даалгабариие 300 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: ажалшадай депутадуудай Заиграйн аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Тимофей Петрович Лаханин электрохюрөөгөөр модо отолжо байна.

М. Минеевэй фото.

Шахтёрнуудай кандидадуудай ажал

Галуута-Нуурай шахтёрнууд эрхим хүнүүдээ поселково Соведэйнгээ депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлһэн байха юм. Тэдэнэй дунда хүндэтэ шахтёр Николай Миронович Грудинин, штукатурщигуудай комсомольско - залуушуулай бригадын бригадир, стахановка Галина Федоровна Якубова болон бусад суутай хүнүүд бии.

Ажалшадай депутадуудай Шахтинска посёлково Соведэй байгуулагдаһанһаа хойшо хоёр жэл үлүүтэй саг үнгэрөө. Тиин, энэ богонихон саг соо посёлково Соведэй хүтэлбэреэр шахтёрнуудай посёлок культурно-болбосон түхэлтэй социалистическэ городок шэнги болоо. Тиихэдэ, манай шахтанууд мүнөө үеын советскэ хүсэтэ техникээр хуяглагдаа. Хүндэ хүдэлмэринүүд механизировалэгдэнхэй. Шэнэ врубовой машинанууд, хүсэтэ транспортёрнууд ашаглалгада оруулагдажа, ажалай бүтээсэ хэдэн дахин дээшэлүүлэгдээ.

Манай посёлково Соведэй депутадуудта кандидадууд үдэр бүриингөө ажал хүдэлмэри дээрэ габьяа ба шэн зориг гаргахаһаа гадна, олониитын дунда эмхидхэлэй ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэрэй эршэмтэй ажалай ашаар, шахтёрнуудай посёлок тад ондоо түхэлтэй болоо. Гансахан һүүлэй үедэ хоёр дабхар һургуулиин шулуун байшан баригдаа. Тэрээн соо шахтёрнуудай 1100 үхибүүд һуража байна. Хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулида зуугаад залуушуул һуралсажа, өөһэдынгөө эрдэм ба мэргэжэлые хүдэлмэриһөө таһарангүй дээшэлүүлнэ.

Тэрэшэлэн үхибүүдэй ясли, нарайлалгын гэр, хэдэн таһагтай поликлиникэ баригдаа. Эдэ бүхы хүдэлмэридэ посёлково Соведэй депутадуудта мүнөө дэбжүүлэгдээд байһан манай түрүүшүүл эдэбхитэйгээр хабаадаа. Тиихэдэ, депутадуудта кандидадууд болоһон нүхэд Грудинин, Якубова, врач Зинаида Ивановна Аляйская, һургагша Наугольных Александра Алексеевна болон бусад нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

А. Миронова, Шахтинска посёлково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Мүрысөөндэ илагша дамжуулгын Улаан туг абаба

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай урда тээ загаһа барилгын предприятинуудта дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профсоюзуудай областной Совет болбол 1950 оной III кварталда түсэбөө загаһа барилгаар 116,6 процент, загаһанай продукци гаргалгаар 160 процент, консервэ үйлэдбэрилгөөр 164 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгээр 133,5 процент дүүргэһэн Хойто-Байгалай аймагай Доодо-Ангарай загаһанай комбинадые (директорынь нүхэр Константинов, заводой профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Прутова) энэ мүрысөөндэ илаба гэжэ тоолоод, БМАССР-эй Совминэй ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугые барюулха гэжэ тогтообо.

Мүн энэ оной гурбадахи кварталайнгаа түсэбые загаһа барилгаар 119 процент, загаһанай продукциие гаргалгаар 135 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгээр 71 процент дүүргэһэн Галуута-Нуурай загаһанай заводой (директорынь нүхэр Остапенко, заводой профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Русин) ба гурбадахи кварталайнгаа түсэбые загаһа барилгаар 117 процент, загаһанай продукци гаргалгаар 96,5 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгээр 107,1 процент дүүргэһэн Байкало-Кударын аймагай Дубининска загаһанай заводой (директорынь нүхэр Якушев, заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Выдрин) коллективүүдые һайнаар хүдэлмэрилөө гэжэ тэмдэглээ.

5 үдэрөөр урид

һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон Бурмонторгын район-хоорондын отделениин коллектив эд бараанай эрьесын ноябрь һарын түсэбые 5 хоногоор урид дүүргэбэ.

Туйлаһан амжалтаараа омогорхон, тус коллектив һунгалтануудай үдэр—декабриин 17 хүрэтэр жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ уялга абаба.

И. Гроссман.

БОЛЬШЕВИЗМЫН ИДЕОЛОГИЧЕСКА ҮНДЭҺЭ ҺУУРИНУУД ТУХАЙ ГЕНИАЛЬНА ЗОХЁОЛ

«Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн нүхэр Сталинай зохёол хадаа большевистскэ партиин идеологическа үндэһэ һуури байгуулхын түлөө тэмсэлэй гайхамшагта документ мүн.

Нүхэр Сталин энэ зохёолоо 1905 оной революциин үедэ бэшэһэн байгаа. Энэ революци хадаа нүхэр Сталинай хэлэһэнэй ёһоор, пролетарска революциин эхин боложо үгэхэ байһан юм. Хаанта засагые унагаалгада, удаань капитализмые унагаалгада арад олонниитые хүтэлжэ шадаха пролетариадай дайшалхы, революционно парти эгээн энэ үедэ шухала хэрэгтэй байгаа. Шэнэ түхэлэй тиимэ партие байгуулхын түлөө Ленин—Сталин эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсээ һэн.

«Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн нүхэр Сталинай зохёолой хэблэлһээ гараха үедэ большевигүүд ба меньшевигүүд хоёрой хоорондо, эмхидхэлэй асуудалнуудһаа гадна, мүн партиин стратеги ба тактикын гол асуудалнуудаар эбсэшэгүй арсалдаанууд бии байгаа һэн. Меньшевигүүд болбол ородой «экономизмые» халан абагшад, уласхоорондын оппортунизмын отрядуудай нэгэн байгаа. Тэдэнэр ангиин тэмсэл тухай марксизмын һургаалые буруушаадаг, революцида пролетариадай гегемони тухай ленинскэ идеядэ эсэргүүсэдэг, хүдэлмэришэдэй хүдэлөөндэ эмхидхэлэй задагай байдалые, идеологическа хвостизмые ба өөрөө бүтэхэ ябадалда найдалые номнодог байгаа. Меньшевигүүд революцие хумирааха, таһалдуулха хараа шугам баримталһан байна.

Хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй зүндөө үүдэхэ ябадалда һүгэдэдэг ба социалистическэ мэдэрэлэй үүргые багадхадаг оппортунизмын идейнэ уг үндэһые 1902 ондо В. И. Ленин «Юу хэхэб?» гэжэ зохёолоороо узууртань хүрэтэр элишэлэн сохиһон байха юм. Ленин болбол революционно теориин ба социалистическэ мэдэрэлэй удхашанарые үргэһэн, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилхы хүсэн болоһон партиин үүргые үргэһэн ба марксистска парти болбол хүдэлмэришэнэй хүдэлөөние социализмтай нэгэдүүлгэ мүн гэһэн марксистска үндэһэн баримталгые гайхамшагтайгаар үндэһэлэн тодорхойлһон байха юм. «Юу хэхэб?» гэһэн ном соогоо В. И. Ленин марксистска партиин идеологическа үндэһэ һууринуудые гениальнаар зохёоһон байна.

* * *

Большевигүүдтэ эсэргүү тэмсэлдээ хүсэгүйдэхэдээ грузинска меньшевигүүд элдэб худал хуурмаг зүйлнүүдые хэрэглэжэ, Ленинэй «Юу хэхэб» гэһэн зохёолой агуу ехэ идеянүүдые һулаaруулха гэжэ оролдоо һэн.

Нүхэр Сталин «Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн зохёол доторoo большевистскэ партиин идеологическа үндэһэ һууринуудые гайхамшагтайгаар хамгаалһан ба үндэһэлэн тодорхойлһон байна. Нүхэр Сталинай энэ зохёол В. И. Ленинэй «Юу хэхэб» гэһэн номтой сэхэ холбоотой. Тус зохёол соогоо нүхэр Сталин хадаа ленинскэ сэсэн идеянүүдые эрид эршалан хамгаалһан ба хүгжөөһэн байна. Нүхэр Сталин тус зохёол доторoo, мүн тэрэшэлэн «Кутаисиһаа бэшэгүүд» болон «Социал-демократуудта харюу» гэһэн статья доторoo меньшевигүүдтэ эрид шууд сохилто хэһэн, зүндөө үүдэлгын оппортунистическэ теорие элишэлһэн, иигэжэ бүхы уласхоорондын оппортунизмда шанга сохилто хэһэн байна.

* * *

Нүхэр Сталин хүдэлмэришэдэй зүндөө үүдэһэн хүдэлөөн ба социалистическэ мэдэрэлэй илгаа тухай марксистско-ленинскэ заабарие бүхы талаарнь тодорхойлһон ба хүгжөөһэн, социалистическэ мэдэрэлэй, түрүү революционно теориин, пролетариадай партиин хүтэлбэрилхы үүргын туйлай ехэ удхашанарые харуулһан байна.

Социалистическэ мэдэрэлэй агууехэ үүргые тодорхойлхо зуураа, нүхэр Сталин «Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн зохёол доторoo капиталистическэ обществын ангиин структурын ямар байһые харуулна, энээнтэй дашарамдуулан, капиталистическэ обществын хоёр антагонистическэ, дайсан харша ангинуудай —буржуази ба пролетариадай— байһандал, капитализмын үедэ имагтал хоёр идеологи: буржуазна ба социалистическэ идеологи байжа болохо юм гэжэ Сталин бэшэнэ. Хүдэлмэришэн анги общество соо тусхай байдалтай байһан ушарһаа социализм тээшэ эрмэлзэдэг, социалистическэ теорие бэлээр ойлгодог юм гэжэ нүхэр Сталин саашань заана. Зүгөөр, социалистическэ идеологиһоо һурагүй түрүүн бии боложо, үргэнөөр дэлгэрһэн буржуазна идеологи хадаа хүдэлмэришэн ангиин энэ хүсэлдэнь һаад тойбо хэдэг байха юм. Иимэ эрхэ байдалда зүндөө үүдэлгын урда ямаршье һүгэдэлгэ, научна социализмын (социалистическэ мэдэрэлэй) үүргые зааханшье багадхалга хадаа хүдэлмэришэн ангида буржуазиин нүлөөе ба тэрэнэй идеологие заатагүй шангадхаха байна.

Обществын хүгжэлтэдэ революционно түрүү теориин ба түрүү идеянүүдэй үүргые буруушааһан экономистнуудые ба меньшевигүүдые нүхэр Сталин хайра гамгүйгөөр элишэлэн сохиһон ба обществын материальна условинуудай үндэһэ һуури дээрэ бии болоһон түрүү идеянүүд айхабтар ехэ эмхидхэхы ба шэнэдхэн байгуулхы, эдэбхитэй үүргэ эзэлдэг гэжэ заана.

Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөние социализмтай нэгэдүүлхэ гэһэн ленинскэ идеяе хамгаалха зуураа, нүхэр Сталин иигэжэ бэшэнэ:

«Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнгүй научна социализм гэдэг юуб? — хэрэглэгдэнгүй орхигдоһон компас гээшэ, тэрэ хадаа эрхэбэшэ жэбэрхэ, тиихэдэнь тэрэниие хаяха ушартай бологдохо байна.

Социализмгүй хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн гэдэг юуб?—компасгүй корабль гээшэ, тэрэ хадаа ондоо эрьедэ ошожо аяндаа тогтохо болобошье, хэрбээ компастой һаа, нилээд түргэнөөр эрьедэ хүрэхэ ба аюулнуудтай үсөөн ушарха байгаа.

Энэ хоёрые нэгэдүүлээ хадаа таанар эрхим корабльтай болохот, тиигээд тэрэтнай нүгөө эрье тээшэ сэхэ шуумайн ошохо ба пристаньдэ бүтэн бүрин хүрэхэ байна.

Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе социализмтай нэгэдүүлээ хадаа таанар энээние социал-демократическа хүдэлөөн болгохот, тэрэтнай «зол заяата газар тээшэ сэхэ замаар зорин дабшаха байна» (Зохёолнууд, том I, нюур 102—103).

Большевистскэ партяар толгойлуулһан Российска хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэ хадаа хүдэлмэришэнэй хүдэлөөние социализмтай нэгэдүүлһэнэй, «зол заяата газартаа» шууд сэхэ замаар ерэлгын, тусхайлбал, төөрингүйгөөр, гасалангүйгөөр гол зорилгодоо хүрэһэнэй үльгэр жэшээ мүн болоно. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалта хадаа социализмые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй нэгэдүүлһэнэй аша үрэ мүн.

* * *

Гэбэшье, идеянүүдэй үүргые нэгэ талаарнь абажа хэтэрхы ехэдэ тоолодог ябадалые буруушааха зуураа, нүхэр Сталин болбол хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ обществын ажабайдалай материальна условинуудай эзэлхэ үүргые мартаха ябадал буруушаан һэргылүүлһэн байна. Гансахан лэ идеалистнууд социализм — хамагһаа үлүү, тиихэдэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн — юуншье бэшэ гэжэ баталан хэлэдэг байха юм гэжэ нүхэр Сталин тэмдэглэнэ.

Экономическа хүгжэлтэ хадаа «хэзээдэ нэгэ, удаан сагай үнгэрһэн хойно, хүдэлмэришэн ангие социальна революцида зайлашагүй хүргэхэ ба тиимэ болохолоороо, тэрээние буржуазна идеологитой алибаа холбоогоо таһалхыень баадхаха байна. Зүгөөр, энэ зам тон удаан ба түбэгтэй байха» гэжэ нүхэр Сталин заана. (Зохёолнууд, том 1, нюур 105).

* * *

Социализмые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй нэгэдүүлгэ юуб гэхэдэ, газааһаань социалистическэ мэдэрэлые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ нэбтэрүүлхэ гү, али оруулха гэһэн удхатай, ушарынь, Ленин, Сталинай зааһанай ёһоор, хүдэлмэришэн анги имагтал өөрынгөө хүсөөр һаа гансахан лэ тредьюнионистска мэдэрэлые зохёожо шадаха юм, тусхайлбал, союзууд болон нэгэдэлгэ, гансахан лэ үдэр бүриингөө материальна хэрэглэмжэнүүдые хангахын түлөө эзэдкапиталистнуудта эсэргүү тэмсэл ябуулха шухала гэһэн этигэл бии болгожо шадаха юм. Тиихэдэ социалистическэ идеологи болбол зүндөө үүдэһэн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнһөө гарадаггүй, харин хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ газааһаань асарагдан оруулагдадаг.

Ленин — Сталинай зааһанай ёһоор, научна социализм зохёохын тулада наукые толгойлон байха, научна эрдэмээр зэбсэгжэнхэй байха, общественнэ болон экономическа хүгжэлтын хуули ёһонуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ шадаха хэрэгтэй. Тиихэдэ капиталистическэ мүлжэлгэ доро дарагдаһан хүдэлмэришэн анги хадаа капитализмын эрхэ байдалда наукые толгойлжо шадахагүй юм. Социализмын һургаал хадаа баян ангинуудай эрдэмтэ түлөөлэгшэдэй, интеллигенциин зохёоһон философско, историческа, экономическа теоринуудһаа абтажа, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй таһаршагүй холбоотойгоор урган гараа юм гэжэ Ленин, Сталин заанад.

Ленин — Сталинай зааһанай ёһоор, энэ хадаа научна социализмын теори зохёолгодо хүдэлмэришэд хабаадаагүй гэһэн удхатай бэшэ. Хэдышье хүндэ байдалда байгаа һаа хүдэлмэришэн анги болбол капитализмын үедэ өөһэдынгөө дундаһаа социализмын теоретигүүдые дэбжүүлдэг байна.

* * *

Гэбэшье, интеллигенциин түрүү түлөөлэгшэдөөр наукаһаа зохёогдоһон социализм хадаа «...ямаршье научна үндэһэ һууритай байгаа һаа, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнгүйгөөр хооһон үгэ боложо, өөрынгөө удхашанарые гээхэ байна»,— гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ. Тиимэһээ научна социализм болбол хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй харанхыда төөрихэгүйн тулада тэрээнтэй нэгэдүүлэгдэхэ ёһотой.

Зүндөө үүдэһэн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ социалистическэ мэдэрэл, социалистическэ һургаал социал-демократяар нэбтэрүүлэгдэнэ. Социал-демократи, тусхайлбал, пролетариадай революционно парти хадаа хүдэлмэришэдэй хүдэлөөндэ зүб замые, хэтын уг зорилгые, политическэ зорилгонуудые заажа үгэдэг, имагтал тэрэ парти социализмые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй нэгэдүүлдэг, зүндөө үүдэһэн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ социал-демократическа шэнжэ олгодог байха юм. Гансахан лэ энэ ушарта хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн хурдан түргэнөөр дабшажа, социалистическэ байгуулалта тээшэ зүб замаар ошохо байна.

Ленин, Сталин дайшалхы, революционно партие—пролетариадай диктатурын илалтын түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангие толгойлжо шадаха социалистическэ революциин партие байгуулхын түлөө сусаршагүй тэмсэһэн юм.

И. В. Сталинай «Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн гениальна зохёолынь, мүн тэрэ үедэ бэшэһэн бусадшье зохёолнууд хадаа меньшевигүүдые үй бута сохихо ябадалдань манай партида сэгнэшэгүй ехэ туһа болоһон, хамагые илагша марксизм-ленинизмын идеянүүдые шудалха ба пролетариадай диктатурын түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэ түүхэтэ илалта туйлаха ябадалдань пролетариадта туһалһан байна.

И. В. Сталинай «Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн зохёол хадаа большевизмын идеологическа үндэһэ һууринууд тухай гениальна зохёол мүн.

* * *

Социализмһаа коммунизмда дамжан оролгын эрхэ байдалда, коммунистическэ байгуулалтын амжалтанууд советскэ хүнүүдэй социалистическэ мэдэрэлһээ дулдыдажа байһан үедэ И. В. Сталинай «Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн зохёол тон ехэ удхашанартай. И. В. Сталинай тус зохёол болбол буржуазна идеологидо эсэргүү тэмсэлдэ, манай советскэ социалистическэ идеологиин арюун сэбэр байхын түлөө тэмсэлдэ эбсэшэгүй шанга байха, большевистскэ ёһоор хандаха ябадалда һургана.

И. В. Сталинай «Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн зохёол болбол хилын саадахи коммунистическэ ба хүдэлмэришэдэй партинуудай өөһэдынгөө кадрнуудые идейно-теоретическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ ябадалдань тон ехэ туһа хүргэнэ.

Марксистска ухаан бодолой гайхамшагта зохёол болоһон И. В. Сталинай «Партийна арсалдаануud тухай тобшохоноор» гэһэн номые гүнзэгыгөөр шудалалга ба тэрэнэй түгэлдэр удхые мэдэлгэ хадаа ямаршье хүдэлмэрилэгшын политическэ хэмжээе болон марксистско-ленинскэ мэдэрэлые улам дээшэнь үргэхэ, манай Эхэ ороной аша туһада хэжэ байһан практическа ажал-ябуулгыень улам үрэ ехэтэй болгохо байна.

П. Бартанов.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадууд

СОМСОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ

Ашангын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд нүхэр Баяновые һунгуулиин № 1 Булганска округһоо ажалшадай депутадуудай Хориин аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Нүхэр Баянов 1934 ондо счетоводуудай курса дүүргээд, «Улаан Малчин» удаань «Скотовод» колхозуудай счетоводоор хүдэлмэрилһэн байна. 1938 онһоо эхилжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшээр хүдэлмэрилһэн байна. Нүхэр Баянов 1941 онһоо 1946 он хүрэтэр армиин зэргэдэ алба хээ.

Тэрэ хадаа армиһаа табигдажа ерэһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр Ашангын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ байдаг. Энэ үе соогоо нүхэр Баянов шадабаритай, үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэ байһанаа бодото ажалаараа харуулаа. Республикын сомоной Соведүүдэй социалистическэ мүрысөөндэ Ашангын сомоной Совет бүхы показательнуудаараа 6 дахин илажа гараһан байха юм. Сомоной Соведэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэрие эрхимээр табиһанай түлөө нүхэр Баянов БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар хоёр дахин шагнагданхай.

Нүхэр Баянов хадаа бүхы хүсэ шадалаа коммунизмын илалтын хэрэгтэ зорюулдаг, арад зоной аша туһын тулада бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргадаг байна. Тэрэ хадаа хүнүүдтэ ба ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхарал ехэтэйгээр хандадаг. Үнэн сэхэ, оролдосотой ба эсэшэ сусашагүй ажал хүдэлмэреэрээ сомоной болон мүн аймагай ажалшадай дунда нүхэр Баянов туйлай ехэ хүндэтэй болонхой.

Һунгуулиин № 1 Булганска округой һунгагшад бурят-монгол арадай үнэн хүбүүн, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат нүхэр Абармит Бадмаевич Баяновай түлөө голосуудаа баяртайгаар үгэхэ байна.

ЭРХИМ МЕХАНИК

Кыренэй МТС-эй коллектив Цырен Шагжеевич Баторовые ажалшадай депутадуудай Түнхэнэй аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Нүхэр Баторов 1944 ондо трактористын мэргэжэл шудалаад, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн.

Шадабаритай, үүсхэл ехэтэй Цырен Шагжиевич механигуудые бэлэдхэдэг Сэлэнгын һургуулида эльгээгдэжэ, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргээ. Тиигээд механигаар, хуряалгын үедэ комбайнераар хүдэлмэрилхэ зуураа, комсомолец Баторов ажалай үндэр бүтээсын жэшээ харуулдаг болоо һэн. Тэрэ хадаа үдэрэйнгөө нормые хоёр-гурба дахин үлүүлэн дүүргэдэг, түлишын горьтойхон алмалта хэдэг байха юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, нүхэр Баторов коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой.

ХОНИШОН—НОВАТОР

Кабанскын кулагуудай батрачка боложо, үлэсхэлэн гашуудалаар дарагдажа ябаһан Марфа Абросимовна Шайдурова Агууехэ Октябрьска революциин ашаар зол жаргалаа оложо, һаруул һайхан ажабайдалай үргэн зам тэрээндэ нээгдээ һэн. М. Шайдурова 1931 ондо колхоздо ороо һэн. Тэрэ хадаа колхозоо хүгжөөлсэхын тула үнэн сэхээр, шэн зоригтойгоор ажаллаһан ба ажаллажашье байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хүшэр хүндэ үедэ Марфа Абросимовна колхозой хонидые адуулаа. Бузар дайсадые бута сохилгодо өөрынгөө оруулалтые хэхэ зорилготойгоор энэ нүхэр ниитын малые ашаг шэмэ һайнтайгаар олошоруулхын түлөө бүхы һаналаа табин ажаллаа. Тэрэ үедэ колхозой хонидой тоо арайхан арбаад байгаа һаа, мүнөө 500 гаран болоо.

Марфа Абросимовна малай түл абалгые жэлһээ жэлдэ олошоруулна. 1948 ондо 100 хонинһоо 113 хурьга абаа һаа, 1949 ондо 124 абаа, энэ жэлдэ үшөө олые абаха байна.

Нүхэр М. Шайдурова новатор юм. Мал үсхэбэрилхэ мичуринска методые хэрэглэн, жэлдээ хоёр ба дээшээшье хурьгалдаг тусхай бүлэг хонидые үсхэбэрилнэ.

Стахановска ажалай түлөө Марфа Абросимовна БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Мүн жэл бүри нэмэлтэ түлбэри абадаг.

Эхэ орондоо үнэн сэхэ басаган нүхэр Шайдуровагаа Кабанскын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд аймсоведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

АЖАЛДАА АЛДАРШАҺАН ЭХЭНЭР

Тарбагатайн аймагай «Искра» колхозой колхознигууд һунгалтын урда тээхи суглаанда сугларжа, Надейнскэ сельсоведэй депутадта кандидадаар өөрынгөө эрхим ба-

саган, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Степанида Михеевна Зайцевае баяртайгаар нэрлэбэ. Нүхэр Зайцева ажалаараа алдаршаһан эхэнэр. 1938 онһоо 1942 он болотор МТФ-дэ һаалишаар ба ахалагша һаалишаар хүдэлмэрилөө. Тиихэ зуураа, өөрөө 1[illegible] үнеэ даажа, жэл бүри түлнүүдыень хоролтогүйгөөр абадаг, үнеэн бүриһөө 800 үлүүтэй литр һү һаадаг байһан юм. Эрхим ажалайнгаа түлөө 1943 ондо МТФ-е даагшаар дэбжүүлэгдээ һэн. Тэрээнһээ хойшо нүхэр Зайцевагай даадан МТФ үхэрнүүдэй тоо толгойе олошоруулха түсэбөө жэл бүри үлүүлэн дүүргэжэ байна. Байгша онойнгоо түсэбые 10[illegible] процент дүүргэнхэй. Тиихэдэ тушаалгаар гүрэнтэйгөө хододоо болзорһоо урид тоосодог. Мүнөө жэлдэ малынь үбһэ тэжээлээр, дулаан байраар бүрин хангагданхай. Тэжээл гаргашалгатай [illegible]хилдуулан, малайнгаа үбэлэй адуулгые зүбөөр эмхидхээ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Зайцева нютагайнгаа ажалшадта элдэб асуудалнуудаар туһаламжа үзүүлдэг, зүб[illegible]шэлнүүдые үгэдэг байна.

Ажалдаа шалгарһан юрын со[illegible]мейскэ эхэнэр Степанида Михеевна 1947 ондо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан байна.

Гадна, нүхэр Зайцева эрхим агитатор, ниитын эдэбхитэ хүдэлмэрилэгшэ юм. Һунгалтанууд тухай Дурим, «Советскэ байгуулалта» ба бусад темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Ажалша эхэнэр Степанида Зайцева нютагайхидайнгаа этигэл найдабарие харюулан, сельскэ Соведые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ үгэхэ байна.

РЕСПУБЛИКЫН СУУТА КОМБАЙНЕР

Селендумын МТС-эй суута комбайнер Михаил Иванович Ковалевский Сэлэнгын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ. Нүхэр Ковалевский шэн зоригто ажалаараа арад зоной эды ехэ этигэл найдабарида хүртөө.

Михаил Иванович Ковалевский хадаа трактористаар ба комбайнераар арбан табан жэл соо хүдэлмэрилжэ байна. Энэ үе соо тэрэ болбол социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөлсэхын, колхозуудай ажалые механизацилалсахын тулада бүхы шадабаряа ба хүсэеэ гарган хүдэлмэрилөө. Михаил Иванович үндэр баян ургаса хуряахын түлөө трактор машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха үүсхэл гаргажа, республикын трактористнуудай ба комбайнернуудай социалистическэ мүрысөө нэгэнтэ бэшэ үүсхэһэн байха юм. Стахановска хүдэлмэрингөө ашаар нүхэр Ковалевский жэл бүхэндэ тракторнууд ба комбайнова хүдэлмэриин түсэбые үлүүлэн дүүргэнэ.

Шэн зоригто ажалайнгаа түлөө Ковалевский үшөө 1939 ондо Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадажа, Главвыставкомоор мүнгэн бага медаляар шагнагдаа һэн.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ нүхэр Ковалевский бүри үүсхэлтэйгээр, бүри ехэ ашагтайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Ковалевскиин габьяата ажалые манай правительство үндэрөөр сэгнээ. Мүнөө «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден Михаил Ивановичын үбсүүн дээрэ ялари[illegible]. Михаил Иванович Ковалевский х[illegible]даа БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар 4 удаа шагнагдаһан байна.

Михаил Иванович Ковалевский болбол Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлэлсэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө ажаллана. Тэрэ хадаа гүрэнэй засагай органдо нютагай арадай эрхим түлөөлэгшэ боложо, һунгагшадай этигэл найдабарие дүүрэнээр харюулжа шадаха байна.

Нүхэд һунгагшад! Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат нүхэр М. И. Ковалевскиин түлөө нэгэ хүн шэнгеэр голосуудаа үгэе!

Г. Бадмаев.

АЖАЛШАДАЙ ЭЛҮҮРЫЕ САХИГША

Эрдэм мэргэжэлээрээ ба үнэн сэхэ ажалаараа Яруунын аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда суурхаһан залуу врач Нина Ивановна Быстрова аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Эгэтын сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдээр дэбжүүлэгдэһэн байна.

Нина Ивановна 1948 ондо 23 наһатайдаа Иваново городой гүрэнэй медицинскэ институт дүүргэжэ, дээдэ эрдэмтэй врач боложо гараһан байха юм. Нүхэр Быстрова Яруунын аймагай Поперечнын участково больницые даагшаар ба врачаар хүдэлмэрилхэ зуураа, арад зоной дунда хүндэтэй болоһон, хүдэлмэриин баян дүй дүршэл олоһон байна. Энэ больница өөрынгөө участогай зонһоо гадна, ондоо участогай колхозуудай дүтэ шадарай гүүртэ, фермэ, бригаданууд дээрэ медико-санитарна хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг юм.

Нүхэр Быстрова өөрынгөө тушаалай уялгануудта ехэ оролдосотойгоор ба арад зондо энхэрэлтэй дулаанаар хандадаг, тэдэнэй эрилтэнүүдые эрхимээр дүүргэдэг байна. Хүнүүдтэ медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй болбол Нина Ивановна холо ойро гэнгүй, үдэр һүни хамаагүй ошожо туһалдаг, шухала хэмжээ абадаг. Гадна, Нина Ивановна болбол арад зоной дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хододоо ябуулдаг, лекцинүүд ба элидхэлнүүдые уншадаг юм.

Иигэжэ нүхэр Быстрова өөрынгөө үүсхэл ехэтэй, оролдосотой һайн хүдэлмэреэр Яруунын аймагай ажалшадай дунда алдаршаһан ба тэдэнэрэй найдабарида хүртэһэн байна.

Нина Ивановна советскэ засагай жэлнүүдтэ хүмүүжэһэн, Ленин—Сталинай партиин хэрэгэй түлөө үнэн сэхээр оролдодог партийнабэшэ эдэбхитэй ба шударгуу врач мүн.

Е. Цыдыпов.

Адуу малаа hайнаар үбэлжүүлхэбди

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшад хөөрэнэ

* *

Малай үбэлэй адуулгые зүбөөр эмхидхэхын түлөө

Колхознай ашаг шэмэтэ мал үсхэбэрилхэ 1950 оноймгоо түсэбые дүүргэжэ, нилээд амжалта туйлааба. Тиигэбэшье, амжалтаараа hанаагаа амараагүйбди. Мүнөө малаал хүгжөөлгын эгээл харюусалгатай үе—малай үбэлжэлгын үе эхилжэ байна. Үбэлжэлгые жэшээтээр үнгэргэхэ гээшэ манай бүхы колхознигуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэ үнгэргэшэ жэлэйхиеэ эхитэйгээр ябажа байна. Мүнөө жэлдэ малай байрануудай hайнаар дулаалагдаа, малай 8 шэнэ байранууд, түгэлай 14 простой байранууд баригдаа нэн. Адуу малаа зоотехническэ заабаринн ёноор гүүртэлээгдэн. hаамхай үнеэдэй гүүртэ 60—70—80 толгойноо, hубай малай гүүртэ—100—130 толгойноо, хонидой отара—500 толгойноо бүридхүүлэгдэ. Гүүртэлхэдээ малай эрэ эмын, наhанай ба үүлтэрэй илгаа, мүн шадалынь хараада абтаhан байна. Мүнөө жэлэй түлгүүдые үбэлэй хүйтэндэ адуулганда гаргангүй, үбhэ тэжээл эдюулжэ байнабди.

Племенной ба туранхай малhаа бэшэнинь ехэнхидээ үбэлэй адуулганда ябадаг. Тиимэhээ үбэлэй бэлшээрине зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Элдэб малай бэлшэжэдэ таарамжатай газарнууд гүүртэ, отара, адуун hүрэг бүхэндэ актаар тушаагдажа, хубаарилан үгтөө hэн. Жэшээнь, хада хаялга газарые хониндо, гол газарые—адуунда гэжэ мэтээр хубаагдаа. Бэлшээрин газарые тушаажа абаад, гүүртэ бүхэн тэрэнээ түсэбэй ёноор эдэлжэлүүлэн хэрэглэжэ байна.

Олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, дүй дуршэл ехэтэй болоhон малшадые үбэлэй үедэ мал адуулха хүдэлмэридэ табиhан байнабди. Тэдэнэр болбол бэлшээрине зүбөөр хэрэглэжэ, шададаг, малнуудаа ходо hайн шадалтайгаар ондо оруулдаг байна. Жэшээнь, адуушад Санжиев ба Жапов гэгшэд жэлhээ жэлдэ адуугаа hайнаар ондо оруулдаг, тулнүүдынь нэгэшье хорологгүйгөөр абадаг юм. Хонишон Цыренжит Ванчикова мүн hайн показательнуудые туйлана. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонидойнгоо үбэлэй адуулгые шадабаритайгаар эмхидхэhэнэй ашаар бүхы хонидоо бүрин бүтэнөөр ондо оруулаад, түлнүүдынь хорологгүйгөөр абаа hэн. Үбэлдөө тураагүй мал hайн түлнүүдые үгэдэг байна.

Тэрэшэлэн үбhэ тэжээл гамтайгаар, тэжээлэй балансын ёноор гаргашалагдана. Бүхы үбhэ тэжээлнай хэмжэгдээд, фуражирта тушаагдаhан байна. Малжалай фермэнүүд, гүүртэнүүд, отаранууд ба точконууд үбhэ тэжээлээ тушаажа абаад, ехэнхинень усадьбануудтаа зөөнхэй. Мүн түл абалгын үедэ малаа эдюулхэ үбhэ тэжээлэй страховой фонд байгуулагдаа. Гадна, малай точконууд буусануудайнгаа дэргэдэ зелёнко тарижа, малдаа нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэдэг болоо. Малнуудаа кормушкануудаар, ясли-нууд соонhоо эдеэлүүлдэгби. Малдаа наhанайнь зэргээр үдэр бүри 15—40 грамм минеральна тэжээл үгэнэбди.

Манай колхоз гол түлэб малжалай эрхилнэ. Тиимэhээ колхозой правлени малжалдаа нилээд ехэ анхарал хандуулдаг. Малшадай культурно-ажабайдалай условине hайжаруулхын түлөө бага бэшэ оролдонобди. Малжалай дээрэ 330 колхознигууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй байха гэрнүүд жэл бүри заhабарилагдажа, дулаалагдажа ба шэнээр баригдажа байдаг. Мүнөө жэлдэ 17 гэрнүүд шэнээр баригдаа. Малшадаа үбэлэй дулаан хубсаhаар хүсэд хангаабди. Гадна, hаамхай үнеэдэй гүүртэ бүхэндэ банинууд ба улаан булангууд бии. Эгээн холын хоёр гүүртэнүүдтэ радиоприёмнигууд тогтоогдоо. Үшөө арбан гүүртэнүүдтэ тодхоогдохо юм. Малай үбэлжэлгын точконуудаар агитаторнууд ябажа, малшадта газетэнүүдэй hониннуудые уншажа үгэдэг ба хөөрэлдөө хэдэг байна.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө бүхы шадабари оролдолгоо гаргажа байнабди.

Д. Мункожапов, правленийн түрүүлэгшые малжалай таларнь орлогшо.

Адуун hүрэгөө ингэжэ харуулhалнабди

Би арбан долоодохи жэлээ адуушаар хүдэлмэрилжэ ябанаб. Анханда Юрөө нютагта «Шэнэ байдал», «Улаан Юрөө» гэжэ колхозууд байдаг hэн. Эдэ хоёр колхозууд нэгэдэжэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз болоходоо хамта 80-аад адуутай байгаа бэлэй. Минии адуушаар хүдэлмэрилжэ эхилхэдэ «Шэнэ байдал» колхоз 30-аад адуутай байгаа hэн.

Адуушаар хүдэлмэрилхэ гээшэ бэшэн ажал бэшэ. Үбэл зунгүй, үдэр hүнигүй, хагсуу шуурганшье, бороо hалхиншье болоно байг — юрэнгүй, адуугаа ходоло манажа, хамжуулhаань hаланггүй ябагдадаг гээшэ. Тиимэhээ адуу хаража дуралгүй хүн адуушаар хүдэлмэрилжэ шадахагүй байна. Өөрынгөө ажалда дурагүй, тэрэнээ сэгнэдэггүй байгаа hаа, тиимэ хүн амжалта туйлахагүй. Өөрынгөө ажалые сэгнэжэ, үнэн зүрхэнhөө хүдэлмэрилхэ гээшэ ажалай амжалтын шухала үүсхэл мүн.

Жэлhээ жэлдэ адуунай түлнүүд хорологгүйгөөр абтадаг. 1946 он бэрхэшээлтэй байгаа hэн. Тиигэбэшье, нэгэшье толгойн хорологгүйгөөр адуугаа ондо оруулhан байгааб. Тэрэ жэлдэ 86 гүүдhээ 77 түл абажа, түлжүүлээб. Үнгэрэгшэ жэлдэ 36 унаган абтаха ёhотой hаа, 39 абтаа. hайнаар түл абалга гээшэ адуугаа тобир тарганаар үсхэбэрилгэ — харууhанhаа дулдыдаг.

Адуунай үбэл хабарай харууhалга угаа ехэ харюусалгатай юм. Манай колхозой олонхи адуу мал бэлшээридэ ябажа ондо ороно. Тиимэhээ манай үбэлэй харууhые из шадабаритайгаар эмхидхэхэ шухала. Мүнөө минии гүүртэдэ хамта 130-аад толгой адуун (тэрээн соо даагад) бии. Гүүртэдэ табан гүүртэ хүдэлмэрилнэбди. Элэнэй тэрэнь адуугаа hүнинэдө адуулдаг, нэгэнинь үдэрөө харадаг, тэрэнь үбhэ, hолоомо зеэдэг ба бэлшээрин бусад ажал хэдэг байна. Адуунай дулаан байгаа холобо байдагшье hаа, тиимэ байгаа хэрэгтэй юм. Манай гүүртэдэ адуунай простой, дулаан байранууд. Үнгэрэгшэ жэлдэ энээнине шэнэ байдалаа hайнаар бэлтэжэ. Хубита үбhэ тэжээлэй мүнөө байгаа. hэхэ hайн байнабди. Хубита үбhэ тэжээлээ нэмэжэ ехэнхинь газаагаа хиигдэжэ байна. Буусынгаа хажууда таhан 6 гектар зелёнкоо хуряажа, газаа сомонhоо байнабди. Хагсуу шуурганай болоо hаа, адуундаа эдюулхэ страховой фонд байгуулаhан байнабди. Бэлшээрин газар маарта актаар үгтэдэг. Энээнэ нэгэн дороо, бултынь бэшэ, харин түсэбэй ёноор зэлжэлүүлэн хэрэглэдэг байнабди.

Хүсэд хүйтэрөөгүй намарай үедэ адуугаа таргалуулжа шададаг байдаг, үбэлдөө хүсэнинь хүдэлхэгүй байдаг, тобир тарганаар ондо оролдог юм. Тиимэhээ бидэнэр таряа хуряалгын hүүлээр адуугаа полинуудай дээрэ ба хэнзэ ногоотой газарта адуулдаг байнабди. Үбэлдөө ехэнхидээ гол газарта, мүн таряанай полинууд дээрэ адуулдагби. Үбэлэй сагта адуун имагта хагда ехэтэй газарта бэлшээлдэг байна. hалхитай хүйтэн үдэрнүүдтэ үбэргү, али нэмэри дулаан газарта адуулдагдана. Үбэлэй хүйтэндэ үгөө бүри адуугаа үбhөөр халуулаад, уhалаад, адуулжа гарадагби. Үдэшэлэн, наранай орохо үедэ нормын ёноор дахин халуулаад, hүниин манаанда гаргадагби.

Туранхай даагад ба түрэхэ болоhон гүүд байрын харууhалгада табигдажа, үбhэ тэжээл эдижэ эхилдэг. Ингээд шанга хүйтэнэй болоходо адуугаа үдэшэ үглөөнь халуулжа эхилхэмнай. Турэхэ гүүдэй тэжээлэй нормо дээшэлүүлэгдэнэ. Үбhэ тэжээл адуундаа кормушка ба ясли соонhоо эдюулдэгби.

Хабар боложо эхилхэдэ адуугаа игаабари газарта бэлшээдэгби. Түрэхэ гүүдэй унагалха сагаанинь дүтэлхэдэ нэмэлтэ тэжээл эхээр үгэдэг ба үдэр бүхэндэ ажаглан хаража ябадагби. Март hара соо даагадые илгажа, тусгаар ондоо гүүртэ болгодогби. Апрель — тон харюусалгатай үе, түл абалгын үе мүн. Түрэлгынь үедэ, хабартаа гүүдтэ зелёнко үгэлсэлтэйгөөр тэдэние hайтар эдеэлүүлдэгби. Ингэжэ, олон жэлдэ артелиин адуун hүрэгые хаража ябахадаа, харууhанинь жэлhээ жэлдэ hайжаруулхын тулада оролдоноб. Арба гаран жэл соо нилээд олон толгой адуу үсхэбэрилжэ, колхоздоо үгөөб. Мүн олон морид Советскэ Армида үгтэhэн байна. Мүнөө 64 наhатай болобошье, энээнhээ хойшо үшөө олон толгой адуу үсхэбэрилхэ зорилготойб.

Даши Жапов, гүүртые даагша, Республикын эрхим адуушан.

> Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ашаг шэмэтэ мал үсхэбэрилхэ 1950 оной гүрэнэй түсэбые дүүргөө. Мүнөө тус колхоздо малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр ябажа байна. Үбэлэй үедэ адуу малай харууhалга, адуулга ба эдеэлүүлгые хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухайгаа, өөhэдынгөө хүдэлмэриин дүй дуршэл тухай тус колхозой түрүү малшад хөөрэнэ.

Племенной мал харууhалгаар минии дүршэл

Симментальска үүлтэрэй үхэрые манай колхоз үнинэй үсхэбэрилжэ эхилhэн байна. Инмэ үүлтэрэй малай харууhалга үлэмжэ hайнаар габигдаха ёнотой.

Фермэмнай хоёр гүүртэтэй. Эндэ малай типовой байранууд баригданхай юм. Үглөөнэй 5—6 часhаа эгээн түрүүн малайнгаа байрые арилгажа дүүргээд, хярмуур щёткоор үнеэдээ сэбэрлэдэгби. Удаань үнеэдэйнгээ дэлэнгүүдые булеэн уhаар угаагаад, hаадагби. hүүлээрнь дэлэнгүүдынь эльбэжэ, хоёрдохёо hаадаг байнабди. Хоёрдохёо hаахада эгээл үдхэн hүн гарадаг. Үнеэдые hаахын тула шадабари хэрэгтэй. hүтэй үнеэдые удааhаар hаахада, үнеэн hүеэ табихаяа болишодог, тиин хойшодоо hүеэ дутуу үгэдэг болошодог байна. Тиимэhээ үнеэдые hаахадаа дэлэнгэень бүхы гараараа адхажа, түргэнөөр hаахые оролдохо хэрэгтэй. Ингэжэ hаахадамни hүнинь ехээр гаража, хүсэд hаагдадаг байна. Удаань, зоотехническэ заабарин ёноор, эдеэлүүлнэбди. Олон янзын тэжээл, тэрэ тоодо шэмэтэ тэжээл, малдаа үгэдэгби. Жэшээнь, зелёнко, силос, турнепс гэхэ мэтын тэжээлнүүд таhалдалгүй эдюулдэгби. Үбэлэй үедэ 8—10 килограмм үбhэ, 2 килограмм зелёнко, 10 килограмм силос, 5 — 8 килограмм турнепс, 30 грамм дабhа нэгэ үнеэндэ үдэр бүри эдюулдэг байнабди. Малнуудаа уhалха зуураа 2 час соо сэбэр агаарта ябуулдагби. Инмэ үүлтэрэй үнеэн бүхэнhөө жэл соо 1800 литр hүн hаагдаха нормотой юм. Тэдэ үнеэдэ hайнаар, зоотехническэ заабарин ёноор харууhалаад, эдеэлүүлээд байгаа hаа, бүри ехэ hү hаажа болохо юм. Жэшээнь, 1948 ондо үнеэн бүхэнhөө — 2200 литр hү, 1949 ондо —2209 литр ба энэ жэлэй 10 hара соо 2129 литр hү hаагааб. Жэлэй эсэс болотор 2300 литртэ хүргэхэ байнаб.

Түл абалгын харюусалгатай сагай болоходо, hаалишан бухэн үнеэдэйнгээ түлнүүдые бүрин бүтэнөөр абахын түлөө эсэшэгүйгөөр оролдолгой байна. Тугаллахаhаань 5 хоног урид үнеэдые түрэлгын таhагта оруулжа, hайнаар эдеэлүүлдэг, булеэн уhа уулгадаг ба саг үргэлжэ эрьежэ байдагби. Тугалайнгаа хүйhыень хүндөөд, тэрээндэнь иод түрхиhэйнгөө hүүлээр сэбэрлээд, сушилкада оруулжа, 3 хоног соо байлгадагби. Нарай тугалнуудта эхынь ууряг час хахад болоод лэ уулгадагби. Саашань 5 сүүдхын турша соо үдэр бүри 4 дахин эдеэлүүлжэ байлгадаг ба 15 хонуулаад, тугалшанда тушаадаг байнаб.

Гарма Очирова, племенной гүүртын hаалишан, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидат.

Хонидоо тобир тарганаар үбэлжүүлхэбди

Баруун-Добо гэжэ газарта манай отара үбэлжэжэ байна. Отарадамнай 650 хонид, тэрэ тоодо 480 толгой эхэ хонид бии. Эдэ хонидые бидэ 5 хүнүүд харууhалнабди. Би 1940 онhоо ахалагша хонишоор хүдэлмэрилнэб. Олон жэлэй хүдэлмэриин дүршэл дээрэhээ харахада, жаргашье түрэлэй малай тамир шадал харууhанhаа дулдыдадаг.

Хонидые үбэлэй дулаан байраар хангаха гээшэ айхабтар шухала. Тиимэhээ манай колхоз малай байрануудые жэл бүри hайжаруулхын ба дулаалхын түлөө нилээд анхарал табидаг. Энэ жэлдэ манай отара хонидой ба хурьгадай дулаан байранудтай болонхой. Гадна, үбэл-хабарай харууhалгые hайнаар эмхидхэлгэhээ хони ямаа үсхэбэрилгэ нилээд дулдыдаха юм.

Үбhэ тэжээл, тоног зэбсэг болон бусад хэрэгсэлнүүдые, мүн бэлшээрин газарнуудые даажа абаад, хонидоо намар, үбэл ба хабартаа бэлшээжэ үнастогүй болгон хубааридаг, тэрэнэй ёноор хэрэглэдэг байнабди. Игаабари, хунхэр газарай бэлшээрине үбэлэй хүйтэндэ хонидоо бэлшээхээр үлөөдэг, намар ба хабарай үедэ хонидоо хаялга, майла газарта адуулдагби. Үбэлэй адуулганда ябахадаа, хонид саhа эдеэд, уhалангүй ябадаг юм гэжэ зарим газарта hанадаг. Энэ тон буруу. Үбэлдөө хонидые үдэр бүри заатагүй хоёр дахин уhалха хэрэгтэй. Тиихэдэ хонид турасагүй байдаг. Бидэнэр хонидоо имагта хударгай уhаар уhалдаг байнабди. Үглөөгүүр бэлшээридэ гаргахын урда халуулhанай hүүлээр уhалаад, оройшог болотор адуулдаг, үдэhөө хойшо дахин уhалhанайнгаа hүүлээр уhанайнь шэнгэтэр бэлшээгээд, үдэшэлэн дулаан байрадаа оруулдагби. Уhалан сасуу хаахада хонид хайрагдажа, hүнинэдөө даарадаг. Саhа ехэтэйдэ хүбэрхэй нимгэн саhатай газар бэдэржэ, хонидоо адуулхада hайн байдаг. Ехэнхидээ хада майлын энгэр, шулуутайшаг газар саhа багатай байдаг юм. Гадна, ехэ тэнгэй үбэл эртын түлгэнүүдые эрье хонидтой ниилүүлээд (арбан түлгэдэ нэгэ эрье хүртэхээр) адуулхада, түлгэнүүд эрьенүүдые дахаад бэлшэдэг. Эрье хонидой саhа малтажа, хагда гаргахадань, түлгэнүүд хойноhоонь ябаад эдеэлдэг юм.

Жэлэй ямаршье сагта хонидые хохир шэбхэ дээрэнь байлгажа болохогүй. Энээние ходоло арилгажа байгаагүй hаа, хонидто hалаагай үбшэн хүрэжэ магадгүй. Тиимэhээ бидэнэр хохир шэбхэынь ходо хамаад, хонидой байрые сэбэрээр байлгаhабди. Үбhэ тэжээл гамтайгаар, нормын ёноор гаргашалдагби. Мүнөө үбhэеэ газаагаа шэрэжэ асаранхайбди.

Хурьгалха дүтэлхэдэнь эхэ хонидые бүри hайнаар эдеэлүүлдэг байнабди. Түл абалгын үедэ бүхы хүсэ шадалаа, оролдолгоо гаргадагби. Зарималда hүни унтангүй хүдэлхэ саг болодог. Тиигэжэ, жэл бүри түл абалгые hайнаар үнгэргэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүринhөө 124 хурьгад абтажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэhэн байна. Нёдондо хонидоо hайнаар харайаhанай түлөө манай отарынхид 19 хони нэмэлтэ түлбэри абаа hэн. Мүнөө жэлдэ хонидhай hайн шадалтай. Энэ жэлэй үбэлжэлгые бүри hайнаар үнгэргэхын түлөө манай отарынхид үсэд шангаар тэмсэжэ байна.

Цыренжит Ванчикова, ахалагша хонишон.

Зураг дээрэ: Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой племенной МТФ-е даагша, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Долгоржап Эрдынеева, племенной гүүртын hаалишан, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидат Гарма Очирова. М. Минеевэй фото.

* *

Нютагай үүлтэрэй үнеэнhээ 1400 литр hү hаахаб

Малжал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэ ба малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэ хадаа малай харууhалhаа ехэнхидээ дулдыдадаг байна. 16 жэлэй турша соо hаалишаар ажалаха зуураа энээнине өөрынгөө дүй дуршэл дээрэhээ ойлгоhон байнаб.

1947 онhоо хойшо гүүртые даагшаар хүдэлмэрилнэб. Гүүртымнай үнеэд нютагай үүлтэрэй юм. Тиин манай гүүртын үнеэдые тугалнуулгыень hааха туршалгын гүүртэ болгогдоhон байгаа. Манай гүүртын үнеэд бусад гүүртэнүүдэй үнеэдтэй адли байбашье, холо ехэ hү үгэнэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүринhөө 1100 үлүүтэй литр hүн hаагдаа. Ондоо гүүртэнүүдэй hаамхай үнеэн бүринhөө дунда зэргээр 700—800 литр hүн hаагдаhан байна. Гадна, манай гүүртын үнеэдэй hүн ондоо гүүртын үнеэдэй hүнhөө үдхэн (5—9 процент тоhолигтой) байдаг. Энэ жэлэй арбан hара соо би hаамхай үнеэн бүринhөө 1280 литр hү hаагааб. Жэлэй эсэс болотор үнеэн бүринhөө үшөө 120 литр hү hааха зорилготойб.

Малай харууhые hайжаруулжа шадаhанай ашаар инмэ амжалтануудта туйлагдаhан байна. Гүүртынгээ үнеэдые племенной үнеэдтэл адляар харууhалдаг, эдеэлүүлдэг байнабди. Зүгөөр, үбэлдөө племенной мал шэнги үбhэ эдижэ үбэлжэдэггүй, харин адуулганда ябадаг юм. Малай үбэлэй харууhанда тон ехэ анхарал хандуулагдана. Үбэлдөө ехээр туранггүй хүсэ hайнтайгаар ондо орохон мал ногоо эдихэдээ бэлээр таргаладаг юм. Хүгшэрhэн ба туранхай малнууд, хожом гараhан түлнүүд үбэлэй адуулганда гаргагдангүй, байрын харууhалгада табигдадаг. Бэшэ малнуудынай бэлшээридэ ябадаг. Зүгөөр, малаа үглөөгүүр бүри нормын ёноор халуулаад, адуулдагби. Үбhэ тэжээл бага багаар кормушка соо хээд үгэхэдэ үхэрнүүд амтархан эдидэг ба хог үлээдэггүй юм. Үбhэ эхээр гансата үгэхэдэ нилээд хубиниень гэшхэжэ дуушадаг байна. Үбhэ эдюулhэнэй hүүлээр уhалаад, үдэшэ болотор адуулдаг байнабди. Хагсуу хүйтэн үдэрнүүдтэ үхэрөө бургааhа шугытай, жалга сооро хой, нэмэри газарта адуулнабди. Шуурган hалхитай үдэрнүүдтэ үхэрнүүдээ бэлшээдэггүйбди.

Малаа үдэр бүри нэгэ нэгээр hайтар хаража, түрэхэ ойротсошынь hайн тэжээлдэ, харууhалгада табидагби. Гадна, овёсой михинные уhанда зуураад, малдаа нэмэлтэ тэжээл болгон үгэдэгби. Малаа худагай уhаар уhалнабди. Үбэлэй сагта худагай уhан урадхуул уhаhаа дулаан байдаг юм.

Малай байрануудаа hайтар дулаалагдаhан, дэбисхэр болохо хохир элбэгээр бэлэдхэдэhэн байдаг. Малайнгаа байрануудые, кормушкануудые саг үргэлжэ сэбэрлэдэгбди. Мүн дэбисхэрынь нимгэрүүлэнгүй, саг үргэлжэ хохир нэмэжэ дэгбди. Үнеэдэй түрэхэдэ дэбисхэрынь сэбэрлээд, тугалнуудыень угаагаад абадагбди, тиин 3 хоногто хүхүүлhэнэйнгээ удаа эхэнэнь таhалжа, 15 хоногой турша соо үдэр бүри 5 литр hү уулгажа тэжээгээд, удаань тугалшанда тушаанабди. Үнеэдэ hаахаhаа урид дэлэнгынь угаадагбди. hаахайнайнгаа hүүлээр массаж хээд, хоёрдохёо hаахада үдхэн hүн гарадаг.

Тугалнуудта шэмэтэй тэжээл үгэжэ тэжээдэгби. Жэшээнь, набшаhатай үбhэ килограмм тухайе хэршэжэ, 10 литр уhанда хээд, бусалжа байhан тогоотой уhан соо ведрогоо табяад, шанга халаагаад абадагби. Удаань, энэ холисынгоо хүрэхэлөөр үбhэнь марляар шүүжэ абаад, шүүhэнь 20 хоноhон тугалнуудта уулгахада түргэнөөр түлжэдэг юм. Зүгөөр, түрүүшын үдэр дадхаажа хахад литр уулгаад, үдэр ерэхэ бүри нэмээжэ, 3 литр хүртэр уулгадаг болоходо зохистой. Инмэ шүүhэ үгэлсэхэдэ ехэ хоолтой ба тугалнуудай дотор үбдэдэггүй, бэлээр таргалдаг байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ би 16 үнеэдhээ 16 тугал абажа, тугалшанда тушаагаа hэм. Энэ жэлдэ 13 үнеэдhээ 13 тугал абааб. Мүнөө үбэл малнуудаа тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө манай гүүртынхид бүхы хүсөө элсүүлэн, хүдэлмэрилжэ байна.

Гарма Галсанова, гүүртые даагша, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидат.

Томодхогдоhон колхозой малжал

Үнгэрэгшэ зун Юрөөгэй сомоной «Улаан Үдэнгэ» ба Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд нэгэдэжэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхоз болоhон байна. Тэрэнэй урда тээ жэжэ колхозууд байхадаа хүдэлмэриин хүсөөр дутагдалтай, хүндэ хүдэлмэринүүдые механизациилжа хүшэрэдэггүй байгаа. Мүнөө колхозуудай нэгэдээд байхада, хүдэлмэришэ хүсэнинь олошоржо, колхозно үйлэдбэриин шухала шухала участогуудта шадабаритай хүнүүдые табихада хүртэсэтэй, колхозой хүтэлбэрииха аппаратда эрхим кадрнуудые табиха аргатай болоо.

Малай дулаан байрануудые түхеэрхэ, гүүртэнүүдые бүридүүлхэ, тэдэнине кадрнуудаар хангаха ба малай үбэлэй адуулгые эмхидхэхэ гээшэ малжалые хүгжөөлгэдэ шухала удхашанартай хүдэлмэринүүд юм. Энээн тушаа колхозой правлени ба партиина организаци онсо анхарал хандуулжа, дүй дуршэлтэй хүнүүдые малжалда табяа. 28 коммунистнуудаа фермэнүүдые даагшадаар томилhон ба бусад харюусалгатай участогуудта табиhан байна. Хүнүүдэй үсөөн дээрэhээ гүүртэнүүд ехэнүүд байhанаа, мүнөө сомороннууд, мал харууhалхада зохид болгоогдоо. Малай точконууд бүхэн дулаан байранудтай.

Малай үбэлэй адуулгые колхозой правлени түсэбэй ёноор эмхидхэжэ. Малай точконууд бүхэндэ бэлшээриин газарнууд таhалан үгтөө. Тиихэ зуура, хагданай элбэгые ба шанарынь хараада абтаhан байгаа. Гүүртэ бүхэн бэлшээрээ даажа абаад, тэрэнэй дээрээ түсэбэй ёноор малаа адуулжа байна. Үбhэ тэжээл нарин нигтаар гамтайгаар гаргашалагдана. Гүүртэ, отара, адуунай hүрэг бүхэндэ үшөө намар байхада үбэлдөө эдихэ үбhэнь хубааржа үгтэhэн байгаа. Гүүртэ бүхэн түл абалгын үедэ хэрэглэхэ үбhэнэй страховой фонд байгуулаа. Дуршэл ехэтэй малшад Гарма Галсанова, hаалишан Долгор Будажапова, хонишон Цыренжит Ванчикова болон бусад жэл бүри малайнгаа үбэлэй харууhые зүбөөр эмхидхэжэ шададаг байна. Тэдэнэр үбhэ тэжээл шадамараар гаргашална.

Энэ колхоз (правленинэ түрүүлэгшэ нүхэр Ванкеев) малай үбэлэй харууhые зүбөөр эмхидхэжэ шадаhанай ашаар жэл бүри малайнгаа үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэдэг юм. Энэ жэлэй үбэлжэлгые мүн эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Ашаг шэмэтэ мал үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэнхэй.

Племенной хэрэг энэ колхоздо жэшээтэ hайнаар табигданхай. Тусгаар племенной hүнэй-товарна фермэтэй юм. Тэрэнь малай типовой дулаан байратай, тэндэнь малай харууhалга зоотехническэ заабараар хэгдэдэг. Племенной гүүртэнүүдтэ дүй дуршэл ехэтэй hаалишад хүдэлмэрилнэ. Энэ колхоз жэл бүри 100 гаран симментальска үүлтэрэй түлнүүдые бусад аймагудай колхозуудта худалдадаг.

Колхозой правлени болбол малжалай хүдэлмэрилэгшэдэй культурно-ажабайдалай условине hайжаруулхын тула саг үргэлжэ оролдоно. Малжалай хүндэ хүдэлмэринүүдые механизациилхын тула нэгэ миллион 300 мянган түхэриг мүнгэн hомологдоо. Нэн түрүүн племенной гүүртэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэринүүд механизациилагдаха юм. Мүнөө электрын хүсэ ехэтэй лини татаха зорилгоор 25 километртэ столбнууд зоогдоод байна. Шулуутай гэжэ нютагтахи племенной гүүртэдэ электрын хүсөөр үнеэ hааха агрегат тодхоогдохо байна. Мүн насосно худаг баригдажа эхилэнхэй.

Олонхи гүүртэнүүдтэ баниннууд, улаан булангууд байгуулагданхай. Племенной гүүртэнүүд радиоприёмнигуудтай. Колхозой партиина организаци (партбюрогой секретарь нүхэр Буянтуев) малшадай дунда политическо-нииитын хүдэлмэрине үргэнөөр ябуулна, социалистическэ мүрысөөе зүбөөр эмхидхэнэ. Агитаторнууд фермэ бүхэндэ ябажа, малшадай дунда хөөрэлдөө хэнэ, газетэ уншана. Нютагай Соведүүдтэ hүнгаха hүнгалтануудай hүнгуулиин кампани энэ колхоздо үргэнөөр дэлгэржэ, политическэ-нииитын хүдэлмэри улам дээдэ хэмжээндэ табигдаhан байна. Малшадай дунда агитационно-нииитын хүдэлмэри hайнаар ябуулагдана.

Д. Жугдурова.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси

Политическэ комитедэй ноябриин 27-ной заседани

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 27. (ТАСС). Политическэ Комитет хадаа Советскэ Союзай делегациин дурадхалаар Генеральна Ассамблейн зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан, «Хитадта эсэргүү США-гэй агресси тушаа ССР Союзай протест» гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэжэ эхилээ гэжэ энээнэй урда тээ мэдээсэгдэһэн байгаа. Үнгэрһэн заседани дээрэ американска блогой делегацинуудай арсаһан болобошье, комитет хадаа «Хитадта эсэргүү США-гэй агресси тушаа ССР Союзай протест» гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадахын тула Хитадай арадай республикын арадай Центральна правительствын түлөөлэгшые Политическэ комитедэй заседанида уриха гэжэ олонхи голосоор тогтооһон юм.

Заседаниин үедэ Хитадай арадай республикын делегациин толгойлогшо У Сю-цюань ба тэрэнииe үдэшэжэ ябаа нюурнууд столдо һууба. Советскэ Союзай делегациин үмэнэһөө А. Я. Вышинский Хитадай делегацииe амаршалһан ба хүдэлмэридөө амжалта түйлахыень хүсэһэн байна.

Советскэ делегациин толгойлогшо зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудал тушаа мэдүүлгэ хэбэ. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнь угаа ехэ анхаралтайгаар соносогдоо.

Хитадай Тайван арал тушаа хүсэрхэхэ ябуулгануудые хэхэ гэһэн захиралтые США-гэй 7-дохи флодто үгэһэн тухайгаа США-гэй президент Трумэн 1950 оной июниин 27-до официальна соносхооһэн гэжэ А. Я. Вышинский һануулба. Энэ захиралтые бэелүүлэн, США-гэй уһан сэрэгэй хүсэнүүд Тайванай эрье тээшэ эльгээгдэһэн, мүн энэ аралые далайһаань бүһэлһэн ба Формозско хоолойдо патруль тогтооһон байна. Энээнэй һүүлээр Тайванай портнууд американска уһан сэрэгэй хүсэнүүдэй базанууд болгогдоһон, удаа тээнь США-гэй агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй авиасоединенинүүдэй хэдэн частьнууд личнэ составаараа Тайван арал дээрэ байралһан байна.

Каирска ба Потсдамска хэлсээнүүдые дурсажа, тэрэшэлэн Тайван хадаа олон зуун жэлдэ Хитадта мэдээтэй байгаа гэжэ һануулаад, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ хадаа Тайван — Хитадай эртэ урдын газар, Тайван — Хитадай таһаршагүй хубинь мүн гэжэ тэмдэглэбэ. США-гэй официальна түлөөлэгшэд — Трумэн ба Ачесон болбол Тайванай хэрэгтэ, мүн Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ США хамааралсахагүй гэжэ энэ жэлэй эхиндэ хэлэ дахин үгэеэ үгэһэн юм гэжэ Вышинский һануулба. Энээн тухай Гүрэнэй департаментын 1950 оной февралиин 9-нэй түсхай деклараци дотор мэдүүлэгдэһэн байгаа, тус декларациин текстые Советскэ Союзай түлөөлэгшэ комитедэй заседани дээрэ уншаба.

Хиталтай харилсахадаа США-гэй правительство хүсөөр бололгын политикые эгээн бузар муухай, зэбсэгтэ формоор хэрэглэхэ замда ороо гэжэ эдэ ябуулганууд гэршэлнэ. Мүнөө үедэ США-гэй зонхилхы нюурнууд Хитадай Тайван арал тушаа хэһэн булимтаралгын ябуулгануудаа, Кореядэ хэһэн шэнгеэрээ, ООН-эй гаршагаар, тугаар ба нэрээр халха хэхэ гэжэ оролдоно. Хитад тушаа США-гэй ябуулганууд хадаа хитад арадта эсэргүү ба Хитадай хуулита гансахан правительствода — Хитадай арадай республикын арадай Центральна правительствода эсэргүү тэмсэхэдэнь гоминдановска бүлэгтэ туһалха зорилгоор хэгдэһэн агрессиин акт мүн гэжэ Советскэ Союзай делегациин толгойлогшо тодоруулаа.

Хитадта эсэргүү американска агресси алас холые хараалһан зорилгонуудые табина. Тэдэнэй нэгэниинь юуб гэхэдэ, һүүлшын байралһан газарһаань — Тайван аралһаа гоминдановска бүлэгэй намнагдаха ябадалые зайсуулха ба Хитадта эсэргүү, мүн Дальна Восток дээрэ американска агресси саашадаһь хэхэ сэрэгэй база болгон энэ аралые ашаглаха арга боломжые США-дэ үгэхэ гэһэн ябадал болоно.

Агрессивнэ эдэ ябуулгануудынь Кореядэ США-гэй хэжэ байгаа дайнтай дашарамдуулан хэгдэхэ шухала болоһон хэбэртэйгээр харуулжа, Хитадта эсэргүү американска агрессиие дэлхэйн олониитын һаналһаа нюун далдалхые һэдэһэн США-гэй официальна нюурнуудай тайлбарилгын огто үндэһэгүй, худал хуурмаг ба билдагууша байһаниие советскэ делегациин толгойлогшо элирүүлээ, ушарынь Кореядэхи дайнай ябуулгануудые имагта лэ американска интервентнүүд үүдхэһэн байна.

Хэдэн баримтануудта ба документнүүдтэ комитедэй анхаралые хандуулжа, Советскэ Союзай делегациин толгойлогшо хадаа Тайван аралай районд Хитадта эсэргүү хэгдэһэн США-гэй агрессивнэ ябуулгануудынь уридшалан нарин һайнаар бэлэдхэгдээ гэжэ тодорхойгоор харуулаа. Хитадта эсэргүү США-гэй агрессивнэ ябуулгануудынь Тайван дээрэ хэгдээд хизаарланагүй. Энэ оной зунай эсэсһээ хойшо хэдэн һарын турша дотор американска сэрэгэй авиаци маньчжурско-корейскэ хилын районд Хитадай агаарай хилэнүүдые саг үргэлжэ дабаһан, Хитадай территориие бомбодоһон ба буудаһан байна. Энэнь Хитадта материальна нилээд ехэ хохидол ушаруулһан, Хитадай олохон хүнүүдые алаһан, Хитадай правительствын ба Хитад арадай үнэн зүб протестнүүдые ба зэбүүрхэлые пэгэтэбэшэ үүсхэһэн байна.

Хитадта эсэргүү США-гэй зонхилхы нюурнуудай хэһэн хуули буса ябуулганууд тушаа Хитадай арадай республикын арадай Центральна правительствын гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын энэ оной ноябриин 11-нэй мэдүүлгэ тухай А. Я. Вышинский комитедтэ һануулба.

Хитад арадай демократическа хүсэнүүд ба тэрэнэй национально-сүлөөрэлгын тэмсэл тушаа США-гэй зонхилхы нюурнуудай дураа гутан зэбүүрхэдэг ябадалынь ойлгосотой гэжэ А. Я. Вышинский хэлэбэ. «Боксёрско хүдэлөөн» гэжэ нэрээр суурхаһан Хитадтахи арадай восстаниие гадаадын интервентнүүдэй зүгһөө зэбсэгээр дараһан үеһөө эхилээд, Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ США-гэй зүгһөө зэбсэгээр хамааралсаһан баримтануудые А. Я. Вышинский зааба.

США-гэй үмөөрэлгэ доро, американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хамгаалалта доро хоргодоһон бүлэг буһалгаашадые ба заговорщигуудые дэмжэһэн американецуудай ябуулгануудые ООН һайшаажа шадахагүй гэжэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэ зааба. Үгынгөө түгэсхэлдэ, А. Я. Вышинский энэ асуудал тушаа СССР-эй делегациин резолюциин иимэ проектые соносхоо гэбэл:

«Хитадта эсэргүү Америкын Холбоото Штадуудай агресси тушаа Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай протест.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз.

Резолюциин проект.

Хитадта эсэргүү агресси тушаа асуудалые хаража үзөөд, энэ асуудал тушаа Хитадай арадай республикын делегациин мэдүүлгые ба США-гэй делегациин тайлбарилтые соносоод, Хитадай территориальна бүрин бүтэн байха ябадалые ба тэрэнэй хилэнүүдые США-гэй уһан-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй эбдэһэн баримтануудые: а) гурбан державануудай — США-гэй, Великобританиин ба Хитадай 1943 оной декабриин 1-нэй Каирска хэлсээнэй мэдэрһэн ёһоор, Хитадай территориин таһаршагүй хубинь мүн байгаа Тайван аралда США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй добтолон ороһон ба Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ США-гэй правительствын зүгһөө хамаархаһан, б) Хитадай арадай республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба засагаархидые энэ аралда ошуулхагүй гэһэн хорото зорилгоор, США-гэй уһан-сэрэгэй 7-дохи флодой хүсэнүүдээр Тайван аралай эрьенүүдые бүһэлһэн ябадалые зүбшэн хэлсээд, Генеральна Ассамблей:

Хитадта эсэргүү США-гэй агрессиие дары зогсоохо шухала ябуулгануудые хэхэ гэжэ Аюулгүйн Соведые гуйна».

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн США-гэй түлөөлэгшэ Даллес хадаа Хитад тушаа территориальна эрилтэнүүд США-дэ байхагүй хэбэртэйгээр, США хадаа Хитадай «ханинь» мүн хэбэртэйгээр урдада хэлэһэн баталалгануудаа дахин дабтаба.

Кореядэхи агаарай бүрхэг муу байһан дээрэһээ, американска самолёдууд имагта «тагнуулай» зорилгоор Хитадай хилые олонхи ушарта дабаһан ба Хитадай болон Кореяын территориие хубааһан Ялуцзян мүрэн дээрэхи хүүргэнүүдые бомбодохо үедэ Хитадай территори дээрэ американска бомбонууд «гэнэтын ушараар» унаһан хэбэртэйгээр мэдүүлээд, Даллес Хитадта эсэргүү американска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй агрессивнэ ябуулгануудые зүбтүүлхэ гэжэ оролдобо.

Тагнуулай зорилгонууд хадаа нүгөө нэгэн гүрэнэй территориальна бүрин бүтэн байха ябадал эбдэһэниие зүбтүүлжэ шадаха гү гэжэ А. Я. Вышинский асууба. Иигэжэ мэдүүлхэдээ, Даллес хадаа хитад арадай суверенно эрхэнүүдые эбдэһэн, территориальна бүрин бүтэн байха ябадал эбдэһэн баримтанууд үнэхөөр бии гэжэ мэдэрһэн байна. Даллес хадаа «коммунистическэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй» байһан хүүргэнүүдые бомбодоһон хэбэртэйгээр хэлэнэ. Гэбэшье, хүүргэ дээрэ 500 гэрһээ байтагай, 1 гэршье багтажа шадахагүй. Американска сэрэгэй самолёдуудай бомбодоһон аэродромууд хүүргэ дээрэ байдаггүй юм. Тэдэнэй бомбодоһон түмэр замай станцинуудшье хүүргэ дээрэ байхагүй. Тиин эдэ бомбодолгонууд Хитадай территори дээрэ болоо гэжэ Даллесай өөрынь мэдэрһэн ябадал шухала байна.

Энээгээр заседани хаагдаа.

Германидахи Советскэ Контрольно Комисси демократическа Германиин национальна фронтын дурадхалнуудые дэмжэнэ

БЕРЛИН, ноябриин 29. (ТАСС). АДН агентствын дамжуулһанай ёһоор, Советскэ Контрольно Комиссида, мүн Берлиндэхи английска, французска ба американска секторнүүдэй сэрэгэй комендантнуудта демократическа Германиин национальна фронтын берлинскэ комитедэй эльгээһэн бэшэгтэнь харюу болгон, Советскэ Контрольно Комиссиин түлөөлэгшэ Деньгин тус комитедтэ үсэгэлдэр иимэ удхатай бэшэг эльгээбэ:

«1950 оной ноябриин 25-да Танай бэшэһэн бэшэг абааб, тэрээн соогоо, Та болбол Германиин столица Берлинэй нэгэдэлые һэргээн бодхоохо, бүхы Берлиндэ демократическа һунгалтануудые хэхэ тухай, Берлинһээ эзэмдэлгын сэрэгүүдые гаргаха, секторнүүд болоһо городой хубаагдаха ябадалые усадхаха тухай ба амгалан промышленностиие хүгжөөхэ, хүдэлмэригүйдэлгые усадхаха ба Берлинэй хүн зоной материальна ажабайдалые һайжаруулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ тухай дурадхалнуудые оруулһан байнат.

Берлиндэхи Советскэ Контрольно Комиссиин берлинскэ түлөөлэгшэд хадаа танай дурадхалнуудые һайшаана, демократическа үндэһэ һуури дээрэ городой нэгэдэлые тогтоохо ябадалда туһалха хэмжээнүүдые өөрынгөө талаһаа абахаар бэлэн байна.

Советскэ засагаархид хадаа Баруун Берлиниие ремилитаризацилха ябадалда эсэргүү шэглүүлэгдэһэн ба бүхы Берлиндэ эб найрамдалай түлөө амгалан хүдэлөөе хүгжөөхэ хэрэгтэ али болохо туһаламжа үзүүлхые эриһэн Танай дурадхалнуудые үгэ дуугүйгөөр дэмжэнэ.

Баруун Берлиндэ декабриин 3-да зарлагдаһан хуули буса сепаратна һунгалтанууд тухай хэлэхэ болоо һаа, советскэ засагаархид элэ һунгалтануудые буруушаана, ушарынь, эдэ һунгалтанууд хадаа Германиин хахаралые улам ехээр гүнзэгырүүлхэ ба Баруун Берлинэй хүшэр хүндэ байдалай улам муудаха ябадалда туһалха байна».

Французска колонизаторнуудта эсэргүү лаосско арадай тэмсэл

ПЕКИН, ноябриин 27. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, һаяхан «Женьминьжибао» газетэ Лаосто зорюулагдаһан статья толилоо. Статья соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: Индо-Хитадай составта ородог 3 оронуудай нэгэн — Лаос хадаа миллион хахад хүнтэй 89 мянган квадратна километр территори эзэлнэ.

Үнгэрэгшэ зуунай үедэ энэ орондо Франциин хиналта тогтооһонһоо хойшо Лаосой арад хэрзэгы шэрүүн дарлалта доро зобожо байна.

Мүнөө үедэ Лаосой арад «Иссара» гэжэ патриотическа организацида нэгэдэнхэй. Энэ оной августын хахадта Лаосой хүн зон национальна суглаа хэбэ, национальна нэгэдэмэл фронтые ба эсэргүүсэлгын коалиционно правительствые байгуулха тухай шиидхэбэри абаа.

Энэ оной түрүүшын 5 һарада Лаосско партизанууд французуудтай 11 байлдаануудые хэбэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Пак Хен Ен гэгшын эльгээһэн телеграмма

ХОЙТО КОРЕЯ, ноябриин 27. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Пак Хен Ен болбол Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида, ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессиин түрүүлэгшэдэ, мүн Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ телеграмма эльгээбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ.

Американска ба урда-корейскэ сэрэгүүд Хойто ба Урда Кореяын зарим районуудые булимтаран эзэлээд, хүн зониень зэрлиг муухайгаар хэһээн зобоожо, хюдажа байна. Энээн тухай Корейскэ арадай-демократическа республикын правительство тон олон баримтануудтай. Хаа хаанагүй, интервентнүүдэй ба тэдэнэй корейскэ туһамаршадай гэшхэһэн лэ газарта, өөрынгөө эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалтай байхые эрмэлзэһэн корейскэ патриодуудай шуһаниинь гол горьхон шэнгеэр урдана.

Энээнэй урда тээ Арадай армиин сэрэгүүдэй байһан Урда Кореяын территори дээрэ, мүн 38-хи параллельһээ хойгуур мүнөө американска империалистнуудай ба лисынмановецуудай сэрэгүүдээр эзэлэгдэһэн территори дээрэ американска ба лисынмановска засагаархид арадуудай демократическа туйлалтануудые, эрхэ ба сүлөөень усадхана, хэрзэгы шэрүүн террористическэ журам байгуулжа, демократическа партинуудай ба общественнэ организацинуудай гэшүүдые, тэдэнэй бүлэнэрые, мүн демократическа шэнэдхэн байгуулга бэелүүлхэдэ ба арадай засагай органуудые байгуулхада хабаадалсагшадые, арадай комитедүүдтэ болон Арадай армида ямар нэгэн туһаламжа үзүүлһэн хүнүүдые бултыень түрмэдэ хаана, тамалан зобооно, алана.

Сентябриин 29-дэ, американска сэрэгэй алба хэгшэд ба лисынмановецууд Сеул городто «Содемун» гэжэ полицейскэ таһагай хэдэн сотруднигуудые алаа, тиихэдээ хүл, гарыень таһа сабшаа. Алагдагшадай хүүрнүүдыень хүн зондо харуулхаяа табиһан байха юм.

Сентябриин 30-да Сеулда, «коммунистнуудые үгы хэхэ лисынмановска отрядай» гэшүүд гражданин Лимые арадай засагай органуудай хүдэлмэрилэгшэ байгааш гэжэ гэмнээд, «Дзонно» гэжэ улицаар шэрэжэ гараһанайнгаа һүүлээр, алажархёо.

Октябриин 1-дэ, Сеулдахи «Синхын» гэжэ Горно научно-шэнжэлэлгын институдай хашаа соо лисынмановска засагаархид хадаа коммунистнуудые һайшаанат гэжэ гэмнээд, ямаршье сүүд, мүрдэлгэгүйгөөр тус городой 19 хүниие буудажа алаа. Энэ хюдалгань американска контрразведкын офицернүүдэй хүтэлбэри доро хэгдээ.

Октябриин 2-то, мүн тэндэ, ажалай партиин гэшүүдэй түрэлхид — тус городто һуудаг 8 хүн, тэдэнэй тоодо 60 наһатай эхэнэр буудуулан алагдаа. Тэрэ эхэнэрэй хүбүүниинь ажалай партиин гэшүүн байһан юм.

Октябриин 1-дэ, Чунсиндондо муу муухай тамалалгын һүүлээр, гражданин Ун Чер алагдаа. Тэрэ хадаа Чунсиндоной арадай комитедэй түрүүлэгшэ байһанайнгаа ба аграрна реформые бэелүүлхэдэ туһалһанайнгаа түлөө алагдаа.

Октябриин 2-то, Ханган мүрэнэй эрьедэ, Сеулай 30 тухай хүн ажалай партиин нүлөөн доро байһан профсоюзда хамаатайт гэжэ гэмнэгдээд, буудуулан алагдаһан байна.

Демократическа залуушуулай союзда ороһонойнгоо түлөө сеулска городской сүүдэй хашаан соо 20 тухай залуушуул буудуулаа.

Октябриин 5-да, лисынмановецууд 30 наһатай нэгэ гражданиниие автомашинада шагтагалаад, Сеулай «Ильиро» гэжэ улицаар шэрэжэ гараа, тиихэдээ хэн коммунистнуудые һайшааналб, тэдэниие бултыень иигэжэ хэһээхэбди гэжэ арад зондо тунхаглаһан байха юм.

Октябриин 4-дэ Чхуньчхондо лисынмановецууд хадаа энээнэй урид республикын туг барижа Арадай армиие угтаһанайнь түлөө 9 наһатай хүбүүнэй гарнуудыень таһа сабшаһан байна.

Хүбүүнэйнгээ ажалай партиин гэшүүн байһанайнь түлөө 62 наһатай эхэнэр октябриин 20-до, Хванчжуда алагдаа. Алахынгаа урда тээ, тэрэниие хэдэн үдэр соо эдеэ хоол үгэнгүйгөөр, хүлижэрхёод, сарай соо байлгаһан байба.

Октябриин 22-то, Зүүн Пхеньянда Арадай армиие һайшаанат гэжэ гэмнээд, хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүдые бүтээдэг заводой 16 хүдэлмэришэдые американецууд буудажа алаа.

Американска сэрэгэй алба хэгшэд лисынмановска засагаархидтай хамта, арадай засагай нютагай органуудай хүдэлмэрилэгшэдые, ажалай ба бусад демократическа партинуудай, мүн общественнэ организацинуудай гэшүүдые олоор буудажа алана. Ниитэдэ абтаһан эрхын принципүүдые зүришэжэ, тэдэнэр хадаа дээрэ заагдаһан нюурнуудай бүлэнэрэйнь ямаршье гэм зэмэгүй гэшүүдые — эхэнэрнүүд, үбгэд хүгшэд болон үхибүүдые хэрзэгы шэрүүнээр хэһээнэ. Тиин, американска ба лисынмановска засагаархид Пхеньянда 7 мянга үлүүтэй хүниие, Хэчтуда —2700 үлүүтэй хүниие, Чэрендэ — 1400 гаран хүниие, Соннимда — 1000 гаран хүниие, Суньаньда — 1200 гаран хүниие, Кэчхондо — 700 гаран хүниие, Аньчжуда — 900 гаран хүниие, Чончжуда —800 гаран хүниие, Соньчхондо ба Пакчхондо —1400 тухай хүниие ямаршье гэм зэмэгүй байтарнь буудажа алаа.

Американска засагаархидаар эзэлэгдэһэн газарнуудта американска сэрэгэй алба хэгшэд корейскэ эхэнэрнүүдые хүсэрхэн эдлэнэ, харшалан тамална.

Американска сэрэгүүд Пхеньянда ажалай партиин гэшүүдэй ба арадай комитедүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэнэрэй 1000 гаран эхэнэрнүүдые арестовалаад, зэрлиг муухайгаар тамалһанай һүүлээр хүсэрхэжэ, удаань буудажа алаһан байна.

Суньаньда американецууд ба лисынмановецууд, ахашни ажалай партиин гэшүүн байһан байна гээд 18 наһатай Кан гэжэ басагые зэрлигээр доромжолһон байха юм. Тэдэнэр тэрэ басаганай хамарыень, хүхэнүүдыень отолоод, һүүлээрнь алажархёо.

Нилээд олон американска сэрэгүүдэй байгаа Хойто ба Урда Кореяын бүхы городуудта лисынмановска ба американска засагаархид «американска сэрэгэй алба хэгшэдые хангаха отрядууд» гэдэгые эмхидхэнэ, тэдэ отрядуудтаа 15-һаа 35 хүрэтэр наһанай эхэнэрнүүдые абана. Эдэ «отрядуудынь» үнэндөө далдалагданхай янханай гэрнүүд юм. Американска ба лисынмановска сэрэгүүд гэм зэмэгүй һуурин зониие алахаһаа гадна, үшөө тэдэнэй зөөриие дээрмэдэнэ. Сентябриин 29-дэ американска сэрэгэй албахэгшэд ба лисынмановска армиин солдадууд Сеулда эхэнэрнүүдэй союзай түрүүлэгшэ Бук Хен Доной гэртэ сүмэрэн ороод, гэрээ һахижа һууһан 70 наһатай хүгшэн эхэнэрые сохёод, удаа тээнь зөөриень дээрмэдээд, гэрыень галдажархиһан байха юм.

Хэчжуда, Саривонда ба Хванчжуда Арадай армиин сэрэгэй алба хэгшэдые бэдэрхэмнай гэжэ шалтаад, американецууд ба лисынмановецууд айлнуудые нэгжэхэдээ, тонуул дээрмэ хэһэн байна.

Американска ба лисынмановска сэрэгүүдтэ саг зуура абтаһан аад, удаань Арадай армяар сүлөөлэгдэһэн районуудһаа ерэһэн материалнууд хадаа интервентнүүдэй ба лисынмановска урбагшадай ан арьяатан мэтэ, муу муухай аашанууд тухай эли тодоор гэршэлнэ. Хичхониие ойро зуура эзэлээд байхадаа, американска ба лисынмановска сэрэгүүд тус городой демократическа үзэлтэй 800 гаран хүниие, тэрэ тоодо Хичхоньско эхэнэрнүүдэй союзай түрүүлэгшэ Пак Чун Да ба дунда һургуулиин багша Цой Хи Ган гэгшэдые арестовалаад, зэрлигээр алаһан байха юм. Хинчхоной шадар байһан деревнинүүдтэ 50 гаран хүн алагдаба. Алагдаһан хүнүүдэй тархиень тайражархиһан хүүрнүүдые харгы зүбшан хаяһан ба модонуудта үлгэһэн байна. Иихэдээ арад зониие һүрдүүлэн айлгаха гэбэ.

Чхосань городто һогтуу лисынмановска солдадууд улицануудаар автомашинаар гүйлгэлдэхэдөө, ушарһан хүн бүхэниие хамаагүй буудаба. Чхосанда хэдэн үдэр байха зуураа, лисынмановецууд 900 гаран хүниие алаа.

Американска ба лисынмановска сэрэгүүд саг зуура эзэмдэһэн газарнуудһаан сухарихадаа, арад зониие илангаяа ехээр тононо. Ыдзянда ба тэрэнэй шадархи деревнинүүдтэ тэдэнэр таряашадай малые ба эдеэ хоолые дууһан буляажа абаа. Һуурин зониие дээрмэдэн тоноһон олон тоото ушарнууд лисынмановска ба американска сэрэгүүдэй ябаһан бусадшье газарнуудта бии байна.

Кореядэ американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй хэһэн муу муухай аашануудые далдалхын тула, мүн бүхэдэлхэйн ниитын һаналые мэхэлхын тула, американска империалистнуудай гарта агрессиин үгэ дууламгай зэбсэг болоһон ООН-эй Кореядэхи комиссиие американска интервентнүүд баадхаад, 38-дахи параллельһээ урагша байгаа территори дээрэ Арадай армиин хэһэн «аашанууд» тухай гэһэн хэдэн элидхэлнүүдые зохёолгоод, гар табюулжа абаһан байха юм. Хардалга гүрдэлгын талаар шадамар болоһон американска разведкын хэлэжэ үгэжэ бэшүүлһэн эдэ элидхэлнүүд эхинһээн эсэстээ хүрэтэр худал хуурмаг юм.

Американска империалистнуудай хардалга гүрдэлгэнүүд корейскэ арадые ба бүхэдэлхэйн ниитын һаналые мэхэлхэгүй. Дайн хадаа манай арадые олон юумэдэ һургаа. Хэн тэрэнэй нүхэд бэ, хэн—дайсадынь бэ гэжэ дайн гэшэ эли тодоор манай арадта харуулаа. Дайн болбол корейскэ арадай эрхэ сүлөө ба бэеэ даахы байдал тээшэ бата зоригтойгоор эрмэлзэдэг ба харин интервентнүүдые үзэн ядадаг байһыень элирүүлээ. Корейскэ арадай-демократическа республикые ба өөрынгөө үрэ — Арадай армиие корейскэ арад хүсэд дүүрэнээр дэмжэнэ гэжэ дайн харуулаа.

Корейскэ Арадай арми болбол өөрымни хүбүүд, басагадһаа бүридэнхэй, тэдэмни харин булимтарагшадта ба тэдэнэй туһамаршадта эсэргүү корейскэ арадай эрхэ сүлөө ба бэеэ дааха байдалые хамгаалжа байна гэжэ корейскэ арад һайн мэдэнэ. Корейскэ арадые американска империализмын түсэбүүдые бэелүүлхэ үгэ дууламгай зэбсэг болгохын тулада, американска империалистнууд ба Ли Сын Ман гэгшын урбагшад бүлэг ямаршье ааша гаргахада элн болохо гэжэ корейскэ арад мэдэжэ абаа.

Корейскэ арадай дура зоригые мэдүүлэн, Корейскэ арадай-демократическа республикын правительство Кореядэ американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй хэһэн бузар аашануудые эридээр буруушаана, юуб гэхэдэ, эдэнь уласхоорондын эрхые ба хүн түрэлтэнэй моралиие бүдүүлигээр эбдэһэн ушар болоно, тиимэһээ эдэ муу муухай аашануудай түлөө харюусалгань Кореядэ интервенци хэһэн Америкын Холбоото Штадуудай правительствода бүрин ашагдаха ёһотой гэжэ өөрынгөө зүгһөө мэдүүлнэ.

Кореядэхи американска агрессиие далдалхын тула тугаа ашаглуулжа байгаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци болбол Кореядэхи американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй иимэрхүү зэрлиг аашануудые зогсоон болюулхын тула зохихо хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын правительство дахин дурадхана.

Корейскэ арадай-демократическа республикын гадаадын хэрэгүүдэй Министр ПАК ХЕН ЕН.

Корея, 1950 оной ноябриин 26.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

Арадай армиин сэрэгүүд американска ба урда корейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү дайшалхы эдэбхитэ ябуулгануудые хэбэ гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин ноябриин 30-да дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Анчжугай (Ансю) хойно ба Токусен районуудта Арадай армиин сэрэгүүд дайсанай бүхы атакануудые гэдэргэнь амжалтатайгаар сохиһон ба тэрэниие 20—30 километрээр гэдэргэнь намнаһан байна.

Фронтын бусад участогуудта энээнэй урда тээ байһан газартаа байлдаанууд болоо байна.

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

Адрес редакции: г Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6,84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—02441. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.